

Pædagogiske og fysiske rammer i offentlige, selvejende og private børnehaver i Danmark

Del-rapport 8

Brogaard, Lena; Petersen, Ole Helby

Publication date:
2020

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Brogaard, L., & Petersen, O. H. (2020). *Pædagogiske og fysiske rammer i offentlige, selvejende og private børnehaver i Danmark: Del-rapport 8*. Roskilde Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Pædagogiske og fysiske rammer i offentlige, selvejende og private børnehaver i Danmark

Forfattere:

Lena Brogaard og Ole Helby Petersen

Med bidrag til dataindsamling fra Joakim Stellfeld Rasmussen, Laura Kokholm,
Joakim Schollert Larsen, Anne Julie Lind og Emil Wenzel

December 2020

**FORSKNINGSPROJEKTET "DOKUMENTATION AF EFFEKTER VED
KONKURRENCEUDSÆTTELSE AF OFFENTLIGE OPGAVER"**

DEL-RAPPORT 8

Denne rapport præsenterer resultaterne af del-undersøgelse 8 fra forskningsprojektet "Dokumentation af effekter ved konkurrenceudsættelse af offentlige opgaver".

Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.ruc.dk/effektdoku.

Udgivelsesår: 2020. Version 1. Copyright: Forfatterne.

Publikationen må citeres mod tydelig angivelse af originalkilden.

Om forskningsprojektet

Forskningsprojektet "Dokumentation af effekter ved konkurrenceudsættelse af offentlige opgaver" er et forskningsprojekt med deltagelse af forskere fra seks danske forskningsmiljøer. Projektet undersøger effekterne af konkurrenceudsættelse med fokus på danske forhold og belyser både effekter på tekniske områder og velfærdsområder.

Forskningsprojektet ledes af Roskilde Universitet. Læs mere om forskningsprojektet og dets finansieringskilder på www.ruc.dk/effektdoku.

Der har til forskningsprojektet været tilknyttet en bredt sammensat referencegruppe af organisationer, som repræsenterer den offentlige sektor, arbejdstagerorganisationer og erhvervsorganisationer. Referencegruppen består af organisationer, som sidder i Advisory Board for Center for Forskning i Offentlig-Privat Samspil (COPS). Sammensætningen kan ses her: www.ruc.dk/cops. Referencegruppens rolle har været at bidrage med faglig sparring om faktuelle forhold på dagtilbudsområdet. Referencegruppen er blevet forelagt rapportens foreløbige resultater og har haft mulighed for at sende skriftlige kommentarer til forfatterne. Beslutninger om forskningsdesign, analyser og konklusioner er udelukkende truffet af forskerne bag rapporten.

Om rapportens forfattere

Lena Brogaard, lektor, ph.d., Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet.

Ole Helby Petersen, professor, ph.d., Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet.

Bidrag fra andre end forfatterne

Tak til Danmarks Statistik for at stille et udtræk over alle daginstitutioner med oplysninger om ejerskab m.m. til rådighed for denne undersøgelse.

Tak til Joakim Stellfeld Rasmussen, Laura Kokholm, Joakim Schollert Larsen, Anne Julie Lind og Emil Wenzel for deres meget kvalificerede studenterarbejde i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og opfølgning på spørgeskemaundersøgelsen.

Tak til Morten Skov Madsen for korrekturlæsning af rapporten.

Tak til Jens Dietrichson og Søren Kjær Foged fra VIVE for konstruktive kommentarer til det første rapportudkast. Tilbageværende fejl og mangler er udelukkende forfatternes ansvar.

Indhold

Sammenfatning	5
1 Indledning.....	7
1.1 Formål med undersøgelsen.....	7
1.2 Karakteristika ved kommunale, selvejende og private daginstitutioner.....	8
1.3 Operationalisering af kvalitet i daginstitutioner	12
1.4 Gennemgang af den internationale forskningslitteratur om kvalitet i offentlige, selvejende og private daginstitutioner.....	13
1.4.1 Internationale studier af strukturel kvalitet	13
1.4.2 Internationale studier af proceskvalitet	14
1.4.3 Internationale studier af outcome-kvalitet	15
1.4.4 Sammenfatning af internationale studier	15
1.5 Eksempler på tidligere danske opgørelser af normeringer og kvalitet på dagtilbudsområdet	16
2 Metode og data.....	18
2.1 Udarbejdelse af spørgeskema	18
2.2 Stikprøveudvælgelse og respondenter.....	19
2.3 Frafald og repræsentativitet.....	21
2.4 Variable.....	23
2.5 Dataanalyse	26
3 Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen.....	28
3.1 Strukturel kvalitet.....	28
3.1.1 Forholdet mellem antal børn og personale samt antal børnegrupper	28
3.1.2 Personalets kvalifikationer, stabilitet og udskiftning	32
3.1.3 Fysiske rammer.....	32
3.1.4 Multivariate analyseresultater for strukturel kvalitet.....	33
3.2 Proceskvalitet	35
3.2.1 Forældrekommunikation og samarbejde	35
3.2.2 Voksen-barn interaktion og aktiviteter	37
3.2.3 Særlige services/tilbud	37
3.2.4 Multivariate analyseresultater for proceskvalitet.....	37
4 Konklusion	40
4.1 Forskelle i kvalitet baseret på spørgeskemaundersøgelsen.....	40
4.2 Konklusion og forbehold.....	42

4.3 Afrunding og videre analyser.....	43
Referencer	46
Appendiks 1: Spørgeskema til daginstitutioner.....	49
Appendiks 2: Multivariate regressionsmodeller	60

Sammenfatning

Formålet med denne rapport er, for det første, at beskrive og sammenligne de pædagogiske og fysiske rammer på tværs af kommunale, selvejende og private børnehaver i Danmark og, for det andet, at undersøge, om der er systematiske forskelle i kvaliteten i danske børnehaver med forskellig ejerskabsform.

Baggrunden for rapporten er den større mangfoldighed af kommunale, private og selvejende pasningstilbud, som er opstået i de seneste ti til femten år. Dagtilbud til børn i alderen 0-5 år har historisk været varetaget af kommunale og selvejende daginstitutioner samt kommunal og privat dagpleje, men fra 1. oktober 2005 blev det muligt at oprette private daginstitutioner. Senere lovgivning justerede reglerne og gav de private leverandører mulighed for at udtrække profit af driften, hvis de ønsker det. Lovgivningen på området giver i dag forældre ret til at vælge mellem kommunale, selvejende og private daginstitutioner og tage det kommunale tilskud med.

Denne rapport præsenterer en omfattende beskrivelse og sammenligning af de pædagogiske og fysiske rammer i kommunale, selvejende og private børnehaver i Danmark. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse, der blev udsendt gennem til 1.943 kommunale, private og selvejende daginstitutioner for børn i alderen 3-5 år og 0-5 år i perioden fra d. 22. oktober til 16. december 2019. Spørgeskemaet blev sendt til lederne af et tilfældigt udsnit af 1.000 kommunale børnehaver og samtlige selvejende og private børnehaver i Danmark. Den samlede svarrate er på 30,4 procent.

Med udgangspunkt i Donabedians kvalitetsparadigme (struktur-, proces- og outcome-kvalitet), fokuserer vi i rapporten på udvalgte strukturelle og processuelle aspekter af kvalitet i danske børnehaver. De specifikke mål for strukturel kvalitet og proceskvalitet, som belyses i denne rapport, er udvalgt og operationaliseret på baggrund af et systematisk review af den internationale forskningslitteratur om kvalitet i dagtilbud til børn. Der anvendes i rapporten et bredt spektrum af kvalitetsmål relateret til både strukturelle og processuelle aspekter af kvaliteten i børnehaver.

Indikatorer for strukturel kvalitet, som belyses i rapporten, omhandler de personalemæssige og fysiske rammer for børnehaverne og måler bl.a. antallet af børn per voksen (normering), personalets uddannelseslængde- og type, kontinuitet/udskiftning i personale, ledelse, institutionernes lokaler, aktivitetsrum og udendørsarealer. Indikatorer for proceskvalitet fokuserer især på aktiviteter med børnene samt forældre-samarbejde og måler bl.a. børnenes tid med stuens personale, aktiviteter, måltider, forældrekommunikation- og samarbejde og specialtilbud til børn med særlige behov.

I forhold til normering er formålet i rapporten at beregne og præsentere et ensartet og validt mål på tværs af ejerskabsformer. Derfor opgøres normering som antal indmeldte børn i forhold til otte forskellige personalekategorier, baseret på de tal, som respondenterne har oplyst, frem for at lave ét samlet mål. Beregningen af normering i rapporten er derfor ikke sammenlignelig med eksempelvis Danmarks Statistiks metoder til opgørelser af normeringer i daginstitutioner.

Rapporten præsenterer resultaterne dels fra deskriptive analyser af forskelle i gennemsnit mellem de tre ejerskabsformer, dels fra multivariate regressionsanalyser af den isolerede effekt af ejerskab på de forskel-

lige kvalitetsindikatorer. Hvor de multivariate analyser kontrollerer for en række baggrundsforhold såsom institutionens størrelse, socioøkonomisk indeks, dagtilbudstakst, mv., er dette ikke tilfældet for de deskriptive analyser. Det er derfor kun i de multivariate analyser, at der testes for signifikante forskelle i kvalitet mellem kommunale, private og selvejende børnehaver, dvs. hvor resultaterne med en vis sikkerhed kan siges at være statistisk signifikante.

Den samlede analyse af de indsamlede spørgeskemadata viser, at der er en tendens til, at de private og til dels de selvejende børnehaver inden for en række af personalekategorierne har færre børn pr. ansat sammenlignet med de kommunale børnehaver. Det vil sige, at de private og selvejende institutioner inden for en række af de i rapporten opgjorte personalekategorier i gennemsnit har en højere normering end de kommunale institutioner. Billedet er nogenlunde det samme for processuel kvalitet med undtagelse af madordning, som i højere grad findes i de kommunale børnehaver, og specialpladser til børn med særlige behov, som i højere grad tilbydes af de kommunale og selvejende børnehaver end af de private børnehaver. De multivariate analyser viser dog samtidig, at der sammenholdt med antallet af statistiske tests er relativt få forskelle i kvalitet mellem ejerskabsformerne, som er signifikante, når der kontrolleres for relevante baggrundsforhold.

Tre centrale forbehold skal understreges i forhold til denne undersøgelses validitet og datagrundlag. Det ene forbehold er, at besvarelsesprocenten er 30,4. Det kan generelt i denne type af studier ikke udelukkes, at der er systematiske forskelle i, hvem der har svaret, hvilket reducerer repræsentativiteten af undersøgelsen i forhold til alle kommunale, private og selvejende børnehaver. Det andet forbehold er, at analyserne er baseret på selvrapporterede svar fra en spørgeskemaundersøgelse, og vi kan derfor ikke udelukke, at respondenterne enten bevidst eller ubevidst fejlrapporterer oplysninger, hvilket er en potentiel fejlkilde i alle spørgeskemaundersøgelser og derfor også i nærværende rapport. Tilsvarende kan der være faktorer, vi ikke har kontrolleret for, særligt på institutionsniveau, som påvirker kvaliteten (omitted variable bias). Fx vides det fra tidligere undersøgelser, at private daginstitutioner i gennemsnit er mindre end de kommunale institutioner (Udbudsrådet 2011). Rapporten kontrollerer så vidt muligt for sådanne forskelle i de multivariate analyser, men der kan selvsagt være yderligere faktorer, som vi ikke har data på og derfor ikke kan kontrollere for. Det sidste forbehold relaterer sig til ejerskabsformen private børnehaver, idet der ikke findes opgørelser over, hvor stor en andel af de private institutioner, der er selvejende børnehaver uden driftsoverenskomst, og hvor stor en andel der er private institutioner. Det betyder også, at en yderligere fininddeling af de private institutioner i institutioner som henholdsvis udtrækker profit af driften og fungerer som selvejende institutioner på private vilkår ikke har været mulig i nærværende undersøgelse.

1 Indledning

1.1 Formål med undersøgelsen

Dagtilbud til børn i alderen 0-5 år spiller i dag en central rolle i den danske velfærds- og arbejdsmarkedsmodel, hvor en forholdsvis stor andel af både mænd og kvinder i den erhvervsaktive alder er beskæftiget på arbejdsmarkedet. I 2018 var deltagelsesraten i dagtilbud et år før den officielle skolestartalder cirka 98 procent (Danmark Statistik, 2020), hvilket betyder, at stort set alle børn i Danmark er indskrevet i en børnehave eller et børnehavelignende tilbud inden skolestart.

Dagtilbud til børn i alderen 0-5 år har historisk været varetaget af kommunale og selvejende daginstitutioner samt kommunal og privat dagpleje, men to lovændringer i 2000'erne gjorde det muligt at etablere og drive private daginstitutioner i Danmark. Den første af de to lovændringer på daginstitutionsområdet hed "Lov om private leverandører af dagtilbud – pengene følger barnet" og trådte i kraft 1. oktober 2005. Loven forpligter kommunerne til at godkende privatinstitutioner, hvis institutionen lever op til lovgivningen og kommunens betingelser for godkendelse af dagtilbud (KL, 2005: 3). Lovgivningen giver forældre ret til at vælge mellem kommunale, selvejende og private daginstitutioner og tage det kommunale tilskud med, hvilket betyder, at selvejende og private institutioner får et tilskud pr. barn svarende til de gennemsnitlige nettoudgifter i et alderssvarende tilbud i kommunens egne institutioner og dagplejetilbud.

Lovændringerne har betydet, at der i dag er en større mangfoldighed af offentlige, selvejende og private pasningstilbud, end der var tidligere. En præcis opgørelse af, hvor mange børn der er indskrevet i henholdsvis kommunale, selvejende og private daginstitutioner vanskeliggøres af, at Danmarks Statistik har ændret opgørelsesmetode flere gange i perioden. Kigger vi på statistik over, hvor mange af de danske daginstitutioner der er henholdsvis kommunale, selvejende og private, så var der i 2019 på landsplan 2.791 kommunale daginstitutioner, 520 selvejende daginstitutioner og 553 private daginstitutioner. Disse tal omfatter både vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner, hvor denne rapport udelukkende fokuserer på børnehaver og børnehavedelen af aldersintegrerede institutioner, dvs. daginstitutionstilbud til børn i alderen 3-5 år.

Formålet med denne rapport er, for det første, at beskrive og sammenligne de pædagogiske og fysiske rammer på tværs af kommunale, selvejende og private børnehaver i Danmark og, for det andet, at undersøge, om der er systematiske forskelle i kvaliteten i danske børnehaver med forskellig ejerskabsform. Rapporten bygger på en omfattende spørgeskemaundersøgelse udsendt til et tilfældigt udsnit af 1.000 kommunale børnehaver og samtlige 520 selvejende og 553 private børnehaver.¹

Vi fokuserer i rapporten på udvalgte strukturelle og processuelle aspekter af kvalitet i børnehaver, hvilket bl.a. omfatter normeringer, andelen af uddannede pædagoger, inde- og udearealer, måltider, forældre-samarbejde mv. Rapporten belyser derfor ikke en udtømmende analyse af alle relevante strukturelle og processuelle kvalitetsparametre, som i flere tilfælde ikke kan belyses optimalt gennem en spørgeskemaun-

¹ I praksis er populations- og stikprøvestørrelsen en smule mindre pga. manglende oplysninger, lukkede institutioner og/eller ændrede ejerskabsformer for nogle institutioner. Dette uddybes i rapportens kapitel 2 om metode og data.

dersøgelse. Rapportens datagrundlag muliggør heller ikke en undersøgelse af effekter af dagtilbud på eksempelvis børnenes sproglige, motoriske og sociale kompetencer eller effekter på senere præstationer i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet. Rapportens resultater kan derfor ses som et første skridt i retning af at belyse, om der er systematiske forskelle i pædagogiske og fysiske rammer i børnehaver, som er henholdsvis kommunale, selvejende og private. Rapportens indsigter kan senere suppleres af eksempelvis registerbaserede analyser eller observationsstudier i børnehaver med forskellig ejerskabsform, ligesom senere undersøgelser kan udvide rapportens empiriske fokus til også at omfatte vuggestuer og dagpleje til børn i alderen 0-2 år.

Rapporten er opbygget på følgende måde. I resten af dette kapitel 1 defineres centrale karakteristika ved kommunale, selvejende og private børnehaver, hvilket efterfølges af en gennemgang af den internationale forskningslitteratur om kvalitet i offentlige og private daginstitutioner. I kapitel 2 præsenteres undersøgelsens metode og datagrundlag. I kapitel 3 præsenteres resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen med udgangspunkt først i deskriptive resultater og dernæst resultater af multiple regressionsanalyser, hvor vi udover ejerskab kontrollerer for en række karakteristika på kommune- og institutionsniveau. I kapitel 4 konkluderer vi på rapportens resultater og diskuterer undersøgelsens bidrag og begrænsninger.

1.2 Karakteristika ved kommunale, selvejende og private daginstitutioner

Som nævnt i afsnit 1.1 blev der i 2000'erne gennemført en række lovændringer i Danmark, som gjorde det muligt at etablere og drive private daginstitutioner. Derved blev markedet for daginstitutioner, som hidtil blev udgjort af kommunale og selvejende daginstitutioner, udvidet med en tredje ejerskabsform. Som det fremgår af tabel 1, er der i dag 2.791 kommunale daginstitutioner, 520 selvejende daginstitutioner og 553 private daginstitutioner. Disse tal fra Danmarks Statistik omfatter både vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner, hvor denne rapport som tidligere nævnt fokuserer på børnehaver og børnehavedelen af de aldersintegrerede institutioner.

Tabel 1.1. Antal daginstitutioner på enhedsniveau fordelt på kommunale, selvejende og private institutioner, 2017-2019.

Ejerskabsform	2017	2018	2019
Kommunal	2.872	2.798	2.791
Selvejende	569	535	520
Privat	505	548	553

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel BOERN4.

Alle pasningstilbud i Danmark er reguleret efter dagtilbudsloven (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2016a). Kommunerne har forsyningspligten på dagtilbudsområdet og skal leve op til pasningsgarantien i dagtilbudslovens §23 (Udbudsrådet 2011, p.18). Reglerne for etablering af daginstitutioner er reguleret efter lovens §§19-20. Reglerne om kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling til en plads i kommunale og selvejende daginstitutioner er reguleret efter lovens §§31-32 og i Bekendtgørelse om dagtilbud (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015a; Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2016b). Reglerne om tilskud til privatinstitutioner er reguleret efter dagtilbudslovens §§36-38, og privatinstitutioner fastsætter selv forældrenes egenbetaling jf. lovens §40.

For pladser i kommunale daginstitutioner gælder, at kommunalbestyrelsens tilskud skal udgøre mindst 75 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter, hvilket betyder, at forældrenes betaling for en plads i kommunal daginstitution højst må udgøre 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. Kommunalbestyrelsens tilskud og forældrenes egenbetaling beregnes på grundlag af enten de budgetterede bruttoudgifter for den enkelte daginstitution pr. barn eller som et gennemsnit af de budgetterede bruttoudgifter for daginstitutioner pr. barn af samme type (vuggestue eller børnehave) i kommunen (ibid.). Kommunalbestyrelsen kan desuden, jf. dagtilbudslovens § 16, stk. 2, beslutte, at et sundt frokostmåltid indgår som en del af dagtilbudsydelsen (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.99). Er dette tilfældet, skal udgifterne til et sundt frokostmåltid indregnes i de budgetterede bruttodriftsudgifter (ibid.).

En selvejende daginstitution er en selvstændig juridisk enhed (Udbudsrådet 2011, p.19; Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.58). En selvejende daginstitution skal have en driftsaftale med kommunen for at være en del af den kommunale forsyning og pladsanvisning (Udbudsrådet 2011, p.19). For selvejende institutioner med en driftsaftale er det kommunalbestyrelsen, som i udgangspunktet anviser børn til den selvejende daginstitution, men kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at selvejende daginstitutioner helt eller delvist selv kan træffe afgørelse om optagelse af børn i institutionen (Udbudsrådet 2011, p.19). Den selvejende daginstitution er endvidere reguleret af konkrete vedtægter for den enkelte selvejende daginstitution, som kommunen skal godkende (ibid., p. 59ff). Kommunen skal sikre, at vedtægten er i overensstemmelse med de fastsatte mål og rammer for dagtilbudsområdet samt, at vedtægten sikrer forældrene den indflydelse, de har krav på efter dagtilbudslovens § 14.

Boks 1: Hvad karakteriserer en driftsaftale?

En driftsaftale er karakteriseret ved fire forhold:

1. Kommunalbestyrelsen godkender institutionens vedtægter.
2. Kommunalbestyrelsen har indflydelse på institutionens drift. For eksempel med hensyn til antallet af institutionspladser, og hvem de står til rådighed for, daglige åbningstider, antallet af stillinger og deres art, ansættelse og afskedigelse af institutionens leder.
3. Kommunalbestyrelsen afholder institutionens driftsudgifter på grundlag af budgettet.
4. Budget-, bogførings- og regnskabsprocedurer: Budgetforslag udarbejdes af kommunalbestyrelsen med bistand fra institutionen. Institutionen er forpligtet til at overholde budgettet, om nødvendigt søge tillægsbevillinger og udføre løbende budgetkontrol. Parterne aftaler, hvem der beregner og udbetaler løn og varetager bogholderi og regnskabsføring. Kommunalbestyrelsen godkender revisor.

Kilde: (Udbudsrådet 2011, s. 20)

Selvejende daginstitutioner er reguleret på samme måde som kommunale daginstitutioner, hvad angår modtagelse af kommunalt tilskud og forældrebetaling jf. dagtilbudslovens § 32, stk. 1. Hvis en selvejende daginstitution selv ønsker at varetage administrationen, har den endvidere ret til et administrationstilskud jf. dagtilbudslovens § 35, stk. 1. Selvejende daginstitutioner kan udelukkende anvende et eventuelt overskud til institutionens drift eller andet formål, som er fastsat i institutionens vedtægter (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.58; Udbudsrådet 2011, p.21). Vælger en kommune at opsiges en aftale med en selvejende daginstitution, ophører grundlaget for den selvejende institutions etablering og

drift som en selvejende daginstitution med driftsoverenskomst, men institutionen kan i stedet søge godkendelse som en privat selvejende institution, jf. afsnittet nedenfor. Ved opsigelse skal der desuden foretages en opgørelse af eventuel formue, hvilket er reguleret ved bestemmelserne i driftsaftalen samt den selvejende institutions vedtægter² (ibid., p. 61f).

Endelig kan daginstitutioner etableres og drives som privatinstitutioner efter godkendelse fra kommunalbestyrelsen (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.65). Hvis den private leverandør opfylder lovgivningens og kommunalbestyrelsens generelle krav til daginstitutioner i kommunen, er kommunen jf. den gældende lovgivning forpligtet til at godkende privatinstitutionen. Kravene kan eksempelvis vedrøre normering, fysiske rammer, uddannelse mv. (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.65). Der gælder således en etableringsret for privatinstitutioner, som overholder lovgivningens og kommunens krav til daginstitutioner.

Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med godkendelsen af en privat daginstitution stille krav om en driftsgaranti jf. dagtilbudslovens § 20, stk. 2. Formålet er at sikre, at privatinstitutionen kan yde den nødvendige forsyningssikkerhed. Det er op til den enkelte kommune, om den vil stille krav om driftsgaranti, og det er ligeledes kommunen, der fastsætter, hvor stor driftsgarantien eventuelt skal være. Kommunalbestyrelsen kan yderligere stille krav om, at den private leverandør opfylder grundlæggende krav om økonomisk soliditet. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte et depositum på maksimalt 30.000 kr. i forbindelse med ansøgningen om godkendelse. Beløbet tilbagebetales, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse, uanset om den private daginstitution godkendes (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.66; Udbudsrådet 2011, p.22).

Private daginstitutioner er ikke en del af den kommunale forsyning, da de ikke har driftsoverenskomst med kommunen, og kommunen kan heller ikke anvise pladser i privatinstitutioner (Udbudsrådet 2011, p.22). Herudover er det et lovfæstet krav, at private daginstitutioner skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for optagelse af børn jf. dagtilbudslovens § 27, stk. 3. Kommunen, hvori en privat daginstitution er placeret, har forpligtelse til at udøve tilsyn for at sikre, at privatinstitutionen lever op til de kriterier (centrale og kommunale), som institutionen er godkendt efter (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.33). Tilsynet omfatter ikke privatinstitutionernes økonomi og rentabilitet, men kommunalbestyrelsen skal sikre, at de kommunale midler anvendes til lovlige formål (ibid.).

Private daginstitutioner er berettiget til at modtage tilskud fra kommunalbestyrelsen pr. barn, der optages i institutionen (Udbudsrådet 2011, p.22; Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.109). Det samlede tilskud består af et driftstilskud, et bygningstilskud og et administrationstilskud. Tilskuddene er fastsat ud fra niveauet i det enkelte barns opholdskommune. Størrelsen af driftstilskuddet fastsættes, så det svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter pr. barn i alderssvarende tilbud i kommunen eksklusive udgifter til støttepædagoger (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.101). Privatinstitutioner fastsætter selv forældrenes egenbetaling, og der gælder således ikke et loft over forældrebetalingen (ibid., p. 112). Det betyder, at private dagtilbud har friere rammer end kommunale og

² Hvis en selvejende daginstitution er oprettet som en fond, vil den, ud over at være reguleret af dagtilbudsloven, ligeledes været reguleret af fondslovgivningen. Ved opsigelse medfører det, at den selvejende institutions i fondslovens forstand bevarer sin retlige status som fond og kan fortsætte sit virke efter denne lov (Ministeriet for Børn 2015b, p.59ff).

selvejende institutioner til at fastsætte forældrebetalingens størrelse, herunder fx at opkræve en højere forældrebetaling for at tilbyde højere normeringer eller øvrige aktiviteter.

Private institutioner modtager desuden et bygningstilskud, som udgør et beløb pr. barn, der svarer til de gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter i den samme aldersgruppe i de selvejende (og evt. udliciterede) daginstitutioner i kommunen. Reglerne om administrationstilskud til private institutioner svarer til de regler, der er gældende for administrationstilskud til selvejende daginstitutioner. En privat daginstitutions bestyrelse er kun ansvarlig over for sine ejere og ikke kommunen. Ejerne af private daginstitutioner har i henhold til den gældende lovgivning lov til at trække et eventuelt overskud ud af driften, såfremt det ikke er i strid med lovgivningen i øvrigt (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2015b, p.66; Udbudsrådet 2011, p.22).

Mange private daginstitutioner er oprettet som private selvejende institutioner, hvilket betyder, at de på trods af en lovgivningsmæssig mulighed for at udtrække overskud i praksis ikke gør dette. Der findes ingen samlede opgørelser over, hvor mange private institutioner der er organiseret som selvejende institutioner uden driftsoverenskomst, ligesom der ikke findes tal for, hvor mange af de private institutioner der i praksis udtrækker et overskud af driften.

En række centrale forskelle og ligheder ved kommunale, selvejende og private daginstitutioner er opsummeret i tabel 1.2.

Tabel 1.2. Karakteristika for daginstitutionstyperne.

	Kommunale daginstitutioner	Selvejende daginstitutioner med driftsoverenskomst	Private og selvejende daginstitutioner uden driftsoverenskomst
Etableringsret	Ja (kommunal kompetence)	Nej (driftsaftale)	Ja (godkendelse)
Offentligt tilsyn	Ja	Ja	Ja, men ikke de økonomiske forhold
Offentligt tilskud pr. barn	Ja	Ja	Ja
Forældrebetaling	Ja, loft på 25 pct. af de budgetterede brutto-driftsudgifter	Ja, loft på 25 pct. af de budgetterede brutto-driftsudgifter	Ja, men ingen loft over forældrebetaling
Kommunens forsyning og anvisningsret	Ja	Ja	Nej, som udgangspunkt ikke
Mulighed for at udtage profit	Nej	Nej	Ja, men ingen data på om institutionerne i praksis gør det

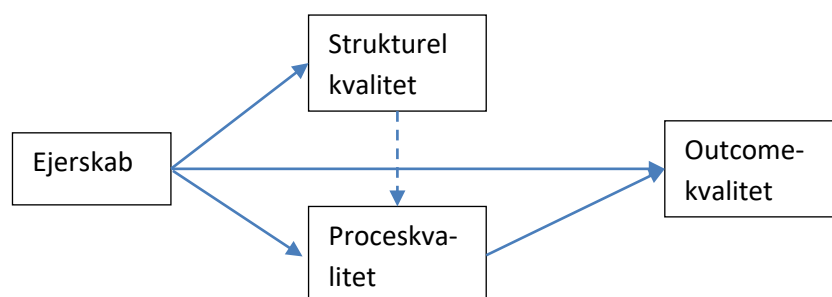
Note: Egen tilvirkning med inspiration fra Udbudsrådet 2011, s.16. Der findes desuden en række såkaldte puljeinstitutioner, som er oprettet under tidligere lovgivning. Disse puljeinstitutioner er under afvikling og indgår ikke i tabeloversigten.

1.3 Operationalisering af kvalitet i daginstitutioner

Undersøgelsen læner sig op ad Donabedians (1983, 1988, 2003) forståelse af kvalitet, hvilket også gør sig gældende i en del andre danske og internationale studier af kvalitet i dagtilbud specifikt samt undersøgelser af kvalitet i velfærdsopgaver generelt set (se fx Hjelm et al. 2018). I Donabedians paradigme udgør strukturelle forhold, processuelle forhold og outcomes én samlet tilgang til at evaluere kvalitet, og hver tilgang kan operationaliseres på forskellige måder af både mere subjektiv og objektiv karakter, hvilket litteraturen om kvalitet i dagtilbud afspejler. Som afsnit 1.4 vil tydeliggøre, operationaliseres strukturel kvalitet ofte som bl.a. normering (forholdet ml. antal børn og voksne) og personalets kvalifikationer; proceskvalitet kan være eksempelvis interaktion mellem børn og voksne; outcome-kvalitet vedrører som regel børnenes sproglige, sociale og kognitive udvikling på længere sigt.

Mens nogle undersøgelser af kvalitet på dagtilbudsområdet bl.a. belyser relationen mellem de forskellige kvalitetstilgange - hvor strukturel kvalitet ofte antages at påvirke proceskvalitet som illustreret i figur 1.1 - har vi i indeværende undersøgelse valgt at belyse kvalitetsdimensionerne hver for sig. Det skyldes især egenskaberne af de indsamlede surveydata, som gør det vanskeligt at gennemføre analyser af kausalkæder mellem børnehavernes ejerskabsform og kvalitet. Vi fokuserer således på, hvordan ejerskab påvirker henholdsvis strukturel kvalitet og proceskvalitet, men belyser ikke den sammenhæng, der muligvis måtte være mellem disse to. Endvidere afholder vi os, som tidligere nævnt, fra at belyse outcome-kvalitet, da det ikke er muligt at belyse på en valid måde gennem spørgeskemadata indsamlet blandt dagtilbudsledere.³

Figur 1.1. Modelopstilling for teoretisk relation mellem ejerskab og de tre kvalitetstilgange

De specifikke mål for strukturel kvalitet og proceskvalitet, som belyses i denne rapport, er udvalgt og operationaliseret på baggrund af et systematisk review af den internationale forskningslitteratur, som gennemgås nedenfor i afsnit 1.4.

Indikatorer for strukturel kvalitet, som belyses i rapporten, omhandler de personalemæssige og fysiske rammer for børnehaverne og omfatter bl.a. antallet af børn per voksen (normering), personalets uddannelseslængde- og type, kontinuitet/udskiftning i personale, ledelse, institutionens lokaler, aktivitetsrum og

³ Der er i litteraturen en større diskussion af, hvordan de forskellige kvalitetsparametre kan påvirke hinanden. En bedre normering kan eksempelvis give udslag i større andel personale med lavere kvalifikationer for at spare penge (se Andrew et al., 2019). Rapporten har dog ikke til formål at undersøge sammenhænge mellem kvalitetsindikatorerne, hvorfor vi ikke går nærmere ind i denne diskussion.

udendørsarealer. Indikatorer for proceskvalitet fokuserer især på aktiviteter og omhandler fx børnenes tid med stuens personale, aktiviteter, måltider, forældrekommunikation- og samarbejde og specialtilbud.

Det er især i forhold til proceskvalitet vigtigt at bemærke, at spørgeskemametoden, som ligger til grund for denne rapport, ikke gør det muligt at måle indholdet og kvaliteten af interaktionen mellem børn og voksne. Som vi senere diskuterer, kræver sådanne målinger gennemførelse af omfattende observationsstudier, hvilket ligger ud over rammerne for denne undersøgelse.

1.4 Gennemgang af den internationale forskningslitteratur om kvalitet i offentlige, selvejende og private daginstitutioner

Vi gennemgår her den internationale forskningslitteratur om kvalitet i offentlige og private non-profit (selvejende) og/eller for-profit (private) daginstitutioner. Gennemgangen bygger på et systematisk review af international, fagfællebedømt forskningslitteratur, som sammenligner kvaliteten i offentlige, private non-profit og/eller private for-profit daginstitutioner. Af hensyn til rapportens længde gennemgår vi ikke metoden bag det systematiske review her, men alle oplysninger om søgeord, databaser og review metode kan rekvireres fra rapportens forfattere. Det systematiske review identificerede 15 internationale videnskabelige studier udgivet i fagfællebedømte tidsskrifter, hvilket viser, at litteraturen som sammenligner kvalitet i daginstitutioner på tværs af ejerskabsformer er forholdsvis begrænset. Vi gennemgår hovedresultaterne af disse 15 studier nedenfor.

I forhold til de forskellige former for ejerskab (offentligt, privat non-profit og privat for-profit) er det væsentligt at bemærke, at nogle studier sammenligner kvaliteten i offentlige daginstitutioner med begge typer af private daginstitutioner. Samtidig er der en række studier, som kun sammenligner kvaliteten i offentlige daginstitutioner med kvaliteten i enten private non-profit eller private for-profit daginstitutioner. Det skyldes i en række tilfælde, at non-profit og for-profit institutioner ikke er tilstede i alle lande, hvorfor en sammenligning af alle tre former for ejerskab selvsagt ikke gennemføres i disse studier. Desuden er der en række studier fra bl.a. USA, som yderligere skelner mellem forskellige typer af private non-profit daginstitutioner (fx frivillige, uafhængige, kirkebaserede mv.) og for-profit daginstitutioner (fx kæder, selvstændige mv.).

I gennemgangen nedenfor forsøger vi så vidt muligt at oplyse om de specifikke former for ejerskab i de enkelte studier, så læseren kan se, om studierne resultater vedrører offentlige, private non-profit eller private for-profit daginstitutioner.

1.4.1 Internationale studier af strukturel kvalitet

Den internationale litteratur om strukturel kvalitet har primært undersøgt forskelle i normering (forholdet mellem antal ansatte og børn), gruppestørrelse (antal børn pr. gruppe/stue) og personalekvalifikationer (fx relevant pædagogisk uddannelse) på tværs af offentlige og private non-profit og/eller for-profit daginstitutioner. Hovedparten af de publicerede internationale studier finder, at offentlige daginstitutioner har en højere normering end private daginstitutioner. Seks studier finder, at offentlige daginstitutioner har en bedre normering opgjort som forholdet mellem antallet af ansatte og antallet af børn sammenlignet med private for-profit og/eller private non-profit daginstitutioner (Kushman, 1979; Lera m.fl., 1996; Rentzou og Sakellarios, 2011; Teal, 1992; Vamstad, 2012; Warner og Gradus, 2011). I disse undersøgelser er det rapporterede forhold mellem ansatte og børn cirka én voksen til fire børn i offentlige daginstitutioner. Fire

undersøgelser viser, at private for-profit daginstitutioner har en lavere normering end offentlige og/eller non-profit daginstitutioner. I nogle tilfælde findes disse forskelle dog kun for specifikke aldersgrupper, hvorimod offentlige daginstitutioner har en lavere normering for andre aldersgrupper (Coley m.fl., 2016; Gambaro m.fl., 2015; Rentzou og Sakellarios, 2011; Morris og Helburn, 2000).

Kun fire af de internationale studier sammenligner direkte gruppestørrelsen i offentlige og private daginstitutioner, og resultaterne er blandet. To af studierne rapporterer mindre gruppestørrelser i offentlige daginstitutioner (Coley m.fl., 2016; Lera, Owen og Moss, 2006), to studier rapporterer mindre gruppestørrelser i private daginstitutioner (Coley m.fl., 2016), og én undersøgelse rapporterer mindre gruppestørrelser i offentlige institutioner for spædbørn/småbørn (vuggestuer og lignende tilbud), men mindre gruppestørrelser i private institutioner for børnehavebørn (Rentzou og Sakellarios, 2011).

Desuden finder seks internationale studier, der sammenligner personalets uddannelsesmæssige kvalifikationer, at personalet i offentlige daginstitutioner og/eller i private non-profit institutioner har samme eller højere niveau af kvalifikationer sammenlignet med private daginstitutioner (Gambaro m.fl., 2015; Kushman, 1979; Krashinsky, 1978; Morris og Helburn, 2000; Warner og Gradus, 2011). Dette vedrører f.eks. andelen af personalet, der har en relevant uddannelse eller bachelorgrad i pædagogik eller lignende fag relateret til småbørn. Eksempelvis finder Coley m.fl. (2016), at 73 procent af de ansatte i offentlige daginstitutioner har en relevant pædagogisk uddannelse sammenlignet med 53 procent af de ansatte i private daginstitutioner. Tilsvarende finder Gambaro m.fl. (2015), at offentlige daginstitutioner har færre børn pr. uddannet pædagog end private, frivillige og uafhængige børnehaver.

1.4.2 Internationale studier af proceskvalitet

Af de 15 internationale studier undersøger 10 studier forskellige aspekter af proceskvalitet, som eksempelvis er relateret til interaktionen mellem børn og voksne, interaktion mellem børnene, særlige services og tilbud i forhold til bl.a. børn med særlige behov, og forældresamarbejde. Nogle af studierne finder, at offentlige børnehaver klarer sig bedre end private for-profit og/eller private nonprofit daginstitutioner (Kushman, 1979; Lam m.fl., 2013; Lera m.fl., 1996; Vamstad, 2012), mens resten af studierne finder, at proceskvaliteten enten er ens eller blandet på tværs af ejerskabsstatus (Bjørnstad og Os, 2018; Mocan, 1997; Rentzou og Sakellarios, 2011; Vamstad, 2012). Desuden finder et studie af brugertilfredshed blandt forældre i Norge, at non-profit daginstitutioner har højere forældretilfredshed end både offentlige og private for-profit institutioner, mens offentlige og for-profit daginstitutioner ikke klarer sig forskelligt på forældretilfredshed (Trætteberg og Fladmoe, 2019).

Stadig med fokus på proceskvalitet finder Kushman (1979) i et ældre studie fra USA, at offentlige daginstitutioner i North Carolina har et større fokus på udvikling af børnene, mens private daginstitutioner i højere grad tilbyder opsyn, hvilket antyder, at kvaliteten er højere blandt de offentlige udbydere i studiet. Ligeledes finder Lera m.fl. (1996) i et engelsk studie, som bruger den internationale målemetode "Early Childhood Environment Rating Scale (ECERS)", at proceskvaliteten i gennemsnit er lidt højere i offentlige daginstitutioner sammenlignet med private daginstitutioner og frivillige legegrupper. I et studie baseret på en repræsentativ stikprøve af 4-årige fra familier med lav indkomst i USA, har Coley m.fl. (2016) rapporteret signifikant højere niveauer af overordnet kvalitet, læringsaktiviteter og materialer i offentlige daginstitutioner sammenlignet med private institutioner. Modsat finder Mocan (1997) samt Bjørnstad og Os (2018) i henholdsvis USA og Norge cirka samme kvalitet blandt offentlige og private daginstitutioner.

1.4.3 Internationale studier af outcome-kvalitet

Kun to internationale studier undersøger de langsigtede effekter (outcome-kvalitet) af offentlige versus private daginstitutioner, og begge fokuserer på uddannelsesmæssige resultater. Baseret på et repræsentativt udvalg af 3.639 studerende i 4. klasse i Georgia, USA, finder Henry og Gordon (2006), at studerende, der deltager i private børnehaver som 4-årige, klarer sig bedre i sprog- og kunsttests og sjældnere går en klasse om. Derudover indikerer deres resultater, at både offentlige og private børnehaver producerer højere testresultater, når de udsættes for konkurrence fra andre udbydere på et frit valgs-marked. Til sammenligning finder Coley m.fl. (2016), at offentlige daginstitutioner tilbyder den højeste strukturelle kvalitet, mens børn, der går i private børnehaver som 4-årige, har højere sprog- og matematikresultater som 5-årige. Dog finder de ikke nogen signifikante forskelle i sociale evner mellem børn, som har gået i offentlige og private børnehaver.

1.4.4 Sammenfatning af internationale studier

Samlet set finder et lille flertal af de internationale studier, at offentlige daginstitutioner tilbyder højere kvalitet end private daginstitutioner målt på strukturelle kvalitetsindikatorer, især gruppestørrelse, normering og personalets uddannelsesmæssige kvalifikationer. Flere studier finder dog ingen systematisk kvalitetsforskel mellem offentlige og private daginstitutioner (Petersen og Hjelm, 2013), og nogle få studier finder også højere kvalitet i private daginstitutioner. Hvad angår forskelle mellem private for-profit og non-profit daginstitutioner antyder den internationale litteratur, at non-profit daginstitutioner klarer sig bedre end eller sammenligneligt med for-profit daginstitutioner, men dårligere end offentlige institutioner på strukturelle kvalitetsindikatorer såsom normering, gruppestørrelse og personalets kvalifikationer (Kushman, 1978 ; Lera, Owen og Moss, 1996; Gambaro, Steward og Waldfogel, 2015).

Konklusionerne er også noget blandede for så vidt angår proceskvalitet, hvor fem undersøgelser ikke finder signifikante forskelle i kvalitet på tværs af offentlige og private daginstitutioner, mens seks undersøgelser konkluderer, at offentlige daginstitutioner tilbyder højere proceskvalitet, fx målt på aktiviteter og interaktion mellem personale og børn. Ingen af de gennemgåede undersøgelser konkluderer, at private for-profit daginstitutioner leverer højere proceskvalitet end offentlige udbydere, og kun én undersøgelse finder højere proceskvalitet blandt private non-profit daginstitutioner end blandt offentlige institutioner. Derimod er der i de kun to publicerede studier, som sammenligner outcome-kvalitet, en tendens til, at børn fra private børnehaver i gennemsnit klarer sig bedre i færdighedstest end børn, som har gået i offentlige institutioner.

Samlet set er den internationale litteratur dog sparsom, og der indgår ingen publicerede danske studier i den internationalt publicerede forskningslitteratur, vi har fundet i det systematiske review. Derfor mangler der viden om, hvorvidt de internationale resultater også gælder i Danmark, hvor eksempelvis tilskudssystemet er meget ensartet for daginstitutioner uanset ejerskabsform, hvilket langt fra er tilfældet i fx de amerikanske studier, hvor offentlige daginstitutioner typisk henvender sig til økonomisk dårligt stillede forældre og er kraftigt offentligt subsidieret i modsætning til private institutioner, som i langt højere grad end i Danmark er forældrebetalt.

En anden væsentlig forskel mellem Danmark og landene i de publicerede studier er, at de private daginstitutioner i fx Storbritannien og USA i vid udstrækning er profit-orienterede forretninger, som udtrækker overskud af driften. I Danmark har de private daginstitutioner efter lovændringerne i 2000'erne som tidligere nævnt fået lov til at udtrække profit, men mange af de danske, private institutioner fungerer i praksis som selvejende nonprofit-organisationer, hvilket betyder, at de ikke trækker profit ud af driften. Der er

således en række væsentlige forskelle på den danske og den internationale organisering af daginstitutionsområdet, som gør, at resultaterne i de internationale studier ikke nødvendigvis kan overføres direkte til en dansk sammenhæng.

1.5 Eksempler på tidligere danske opgørelser af normeringer og kvalitet på dagtilbudsområdet

Der er gennem årene gennemført en række undersøgelser af normeringer samt udvikling af metoder til opgørelse af normeringer på daginstitutionsområdet i Danmark. Kun en enkelt af disse rapporter sammenligner normeringer og uddannelsesgrad blandt personalet i danske daginstitutioner med forskellig ejerskabsform (Udbudsrådet, 2011), mens øvrige rapporter fra forskningsinstitutioner såsom SFI bidrager med forskningsbaseret viden om betydningen af en række faktorer for kvaliteten i daginstitutioner. Vi gennemgår her et udvalg af det seneste årtis rapporter og undersøgelser af normeringer og kvalitet i danske daginstitutioner.

Den så vidt vides eneste hidtidige direkte sammenligning af normeringer, uddannelsesgrad, sygefravær mv. i offentlige og private børnehaver findes i Udbudsrådets (2011) sammenligning af offentlige og private børnehaver i Danmark og Sverige. Rapporten fokuserer på en række faktorer og rammer for konkurrenceudsættelse på daginstitutionsområdet og anvender surveys til daginstitutionerne. Undersøgelsen, som er udført af Rambøll Management for Udbudsrådet, viser, at der i de institutioner, som er udvalgt til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen (og dernæst har svaret), ikke er forskel i normering, medarbejderomsætning, åbningstid og antallet af lukkedage pr. år på tværs af offentlige og private daginstitutioner (Udbudsrådet 2011, p. 9). Derimod er der forskel på medarbejdernes uddannelsesniveau, hvor 63 procent af medarbejderne i de undersøgte kommunale daginstitutioner har en pædagogisk uddannelse, mens det tilsvarende tal for private institutioner er 50 procent. Omvendt er det gennemsnitlige sygefravær højere i offentlige institutioner (4 procent) end i private institutioner (3 procent). Desuden fremlægger undersøgelsen begrænset data om forældretilfredshed fra kun 25 institutioner, som indikerer, at forældretilfredsheden er højere i private institutioner. Data om forældretilfredshed er dog ikke indsamlet systematisk og overholder ikke almindelige metodiske principper for stikprøveudvælgelse, hvorfor disse resultater bedømt efter videnskabelige kriterier må tillægges begrænset validitet.

SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har gennem årene udarbejdet en række videnskabelige rapporter om betydningen af daginstitutioner for børns læring og præstationer senere i livet (Christoffersen, Højen-Sørensen og Laugesen, 2014; Dietrichson, Lykke Kristiansen og Viinholt, 2020). En forskningsoversigt fra 2014 gennemgår den internationale forskningslitteratur og konkluderer for det første, at der er relativt god evidens for, at offentligt støttede dagtilbud giver børn bedre uddannelsesmæssige resultater, beskæftigelse, indtjening og mulighed for at stifte familie sammenlignet med børn, der ikke har deltaget i sådanne tilbud (Christoffersen, Højen-Sørensen og Laugesen, 2014). Rapporten har dernæst som hovedformål at gennemgå eksperimentelle studier fra forskellige lande, som belyser, hvilke faktorer i dagtilbud, som skaber kvalitet og dermed positive effekter for de deltagende børn. Baseret på gennemgangen af litteraturen konkluderer rapporten, at en række forhold især udøver indvirkning på børnenes trivsel og præstationer senere i livet. Af centrale faktorer nævnes: kvaliteten af interaktionen mellem børn og voksne; strukturelle forhold såsom normering, gruppestørrelse og personalets uddannelseskvalifikationer; forældreinvolvering i dagtilbuddene; videreuddannelse af personalet. Rapporten belyser ikke forskelle mellem dagin-

stitutioner med forskellig ejerskabsform, men bidrager med en systematisk forskningsoversigt over faktorer, som ofte forbindes med kvalitet i daginstitutioner. Rapportens indsigter bakkes op og udbygges i en senere VIVE-undersøgelse, som konkluderer, at der generelt er positive effekter af at deltage i et dagtilbud, fx i forhold til uddannelse, arbejdsmarkedssituation og indkomst (Dietrichson, Lykke Kristiansen og Viinholt, 2020). VIVE-undersøgelsen konkluderer desuden, at der synes at være evidens for, at effekterne af at gå i dagtilbud er størst for børn fra de laveste socialgrupper. Som nævnt nedenfor i kapitel 2 udgør SFI og VIVE-undersøgelserne en del af metodegrundlaget for nærværende undersøgelse.

I forhold til systematisk opgørelse af normeringer i daginstitutioner har Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (2014) i samarbejde med en række organisationer udarbejdet et metodisk grundlag for en forbedret og sammenlignelig opgørelse af normeringer. Rapporten belyser en række problemer ved de daværende opgørelsesmetoder, som rapporten fremadrettet forsøger at løse ved at foreslå en forbedret opgørelsesmetode. En række metodiske principper for opgørelses af normeringer gennemgås, herunder vigtigheden af at skelne mellem ansatte på fuldtid og deltid, opgøre normeringer eksklusive medarbejdere på barsel og medarbejdere på reduceret tid, og ved at opdele normeringerne på henholdsvis vuggestuer og børnehaver. Det grundlæggende metodiske princip, som foreslås i rapporten, er at foretage en omregning af de pædagogisk ansattes (inkl. lederes) arbejdstid til fuldtidsarbejdstid, dvs. en arbejdstid på i gennemsnit 37 timer per uge. Denne opgørelsesmetode er senere blevet implementeret og ligger i dag til grund for normeringsopgørelserne, som bl.a. trækker på tal fra Danmarks Statistik, kommunernes lønssystemer, og kommunernes betalingssystemer vedrørende antallet af børn. Som nævnt i kapitel 2 nedenfor har vi inddraget en række af opgørelsesprincipperne fra undersøgelsen (bl.a. ved at inddrage specialtilbud, inkludere andet uddannet personale end pædagoger, og ved at belyse lederens tid med børnene). Derimod er nærværende undersøgelses metode til opgørelse og sammenligning af normeringer på tværs af ejerskabsformer forskellig fra Danmarks Statistiks metode, fordi vi har vurderet, at den anvendte metode egner sig bedre til en spørgeskemaundersøgelse, som er nærværende rapports primære datagrundlag.

2 Metode og data

I dette afsnit gennemgås rapportens metode og datagrundlag.

2.1 Udarbejdelse af spørgeskema

Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse, der blev udsendt gennem survey-programmet SurveyMonkey til 1.943 kommunale, private og selvejende daginstitutioner i perioden fra d. 22. oktober til 16. december 2019. Spørgeskemaet henvendte sig udelukkende til børnehaver og børnehavedelen af aldersintegrerede institutioner. Spørgsmålene havde til formål at belyse de pædagogiske og fysiske rammer i daginstitutionerne med fokus på følgende indikatorer for strukturel kvalitet og proceskvalitet:

- normerede og indmeldte børn
- personalegrupper fordelt på hhv. fuldtid og deltid
- personalets kønsfordeling og kvalifikationer (uddannelse, efter- og videreuddannelse)
- stabilitet i personalegruppen (vikarer, antal opsigelser/afskedigelser, antal nyansatte)
- forældreinddragelse og samarbejde
- voksen-barn relation (kun målt som procentdel af dagen børnene er med egne pædagoger samt lederens tid med børnene)
- særlige tilbud/profil (skovbørnehave/udflytter, specialpladser)
- det fysiske miljø (plads og udefaciliteter)
- madordning og madhensyn
- børnegruppens sammensætning (børn med særlige behov, tosprogede børn, forældrenes økonomiske situation)
- baggrundsspørgsmål om respondenter (ledelsesstilling, alder, køn)

Der er adskillige andre relevante kvalitetsmål, som fx interaktion mellem børn og voksne samt børn-til-børn interaktion, men de belyses bedst gennem andre metoder som fx observationsstudier og kvalitative interviews. Spørgeskemaet har fokuseret på de indikatorer, hvor vi har vurderet, at det er muligt at opnå et relativt validt kvalitetsmål. Det fulde spørgeskema kan ses i appendiks 1.

Temaerne og de konkrete spørgsmål i spørgeskemaet blev i første omgang udvalgt og operationaliseret på baggrund af et systematisk litteraturreview af studier, som sammenligner kvaliteten i offentlige og private dagtilbud, jf. afsnit 1.4 og 1.5. Desuden søgte vi efter relevante rapporter og videnskabelige artikler om kvalitet generelt i daginstitutioner, herunder et review af forskningslitteraturen om kvalitet i dagtilbud fra det tidligere SFI - i dag VIVE (Christoffersen, Højen-Sørensen og Laugesen, 2014), samt to videnskabelige artikler om internationalt anerkendte skalaer til måling af kvalitet: the Program for Infant and Toddler Care Program Assessment Rating Scale (PITC PARS) og Infant–Toddler Environment Rating Scale—ITERS (Mangi-one et al. 2011, 2016; Pessanha et al. 2007).

Inden udsendelse blev spørgeskemaet endvidere revideret på baggrund af feedback fra fagorganisationer på området, der har deltaget i undersøgelsens referencegruppe, og som følge af en pilottest. Pilottesten

blev gennemført i januar 2019 med den pædagogiske ledelse i henholdsvis en kommunal, en selvejende og en privat børnehave, som fik tilsendt spørgeskemaet, blev bedt om at udfylde det og derefter gav feedback på spørgsmålene på et fysisk møde med forskerne bag denne rapport. Der blev udvalgt tre institutioner, som foruden variation i ejerskabsformen afspejler både aldersintegrerede institutioner og børnehaver i såvel små som store byer for at sikre, at spørgeskemaet kunne besvares af og opfattes som relevant af ledelsen i forskellige typer af institutioner.

2.2 Stikprøveudvælgelse og respondenter

Ifølge Danmarks Statistik er der i alt cirka 4.000 danske daginstitutioner på enhedsniveau. Heraf er 2.342 aldersintegrerede institutioner for de 0-5 årige og 1.290 er børnehaver for de 3-5 årige, som samlet set udgør den relevante population på 3.632 institutioner for denne undersøgelse. Populationen kan inddeles i 2.590 kommunale, 507 private og 493 selvejende aldersintegrerede institutioner og børnehaver, se tabel 2.1.

Tabel 2.1. Institutioner på enhedsniveau hele landet 2018

	Kommunal	Selvejende	Privat	Puljeordning	Total
Daginstitution på enhedsniveau 0-2 år	269	49	41	17	376
Daginstitution på enhedsniveau 3-5 år	849	205	214	22	1.290
Daginstitution på enhedsniveau 0-5 år	1.741	288	293	20	2.342
Total på anvist enhedsniveau	2.859	542	548	59	4.008

Kilde: Dataudtræk fra Danmarks Statistik september 2018.

Vi har af ressourcemæssige grunde i de besvarende institutioner ikke udsendt spørgeskemaet til hele populationen af daginstitutioner for de 3-5 årige, men udtaget en stikprøve baseret på et dataudtræk fra dagtilbudsportalen, som blev stillet til rådighed for undersøgelsen af Danmarks Statistik i september 2018. For at kunne lave analyser på hver ejerskabsgruppe kræver det et tilstrækkeligt antal svar fra hver gruppe, som ikke med sikkerhed kan opnås via en simpel tilfældig stikprøve. Der blev derfor anvendt en stratificeret stikprøveudvælgelse, som oversamplede selvejende og private institutioner sammenlignet med kommunale institutioner, jf. figur 2.1.

I stikprøveudvælgelsen frasorterede vi de institutioner, som hører under folkeskoleloven (landsbyordninger) frem for dagtilbudsloven, da de er organiseret og ledet på en anden måde, hvilket reducerede populationen af kommunale daginstitutioner fra 2.590 til 2.480.⁴ Derudover viste det sig, at der var ni kommunale institutioner, som var gentagelser i datasættet fra Danmarks Statistik, mens fire private institutioner var lukket, og to var en gentagelse i datasættet. For de selvejende institutioner var der fem institutioner, som

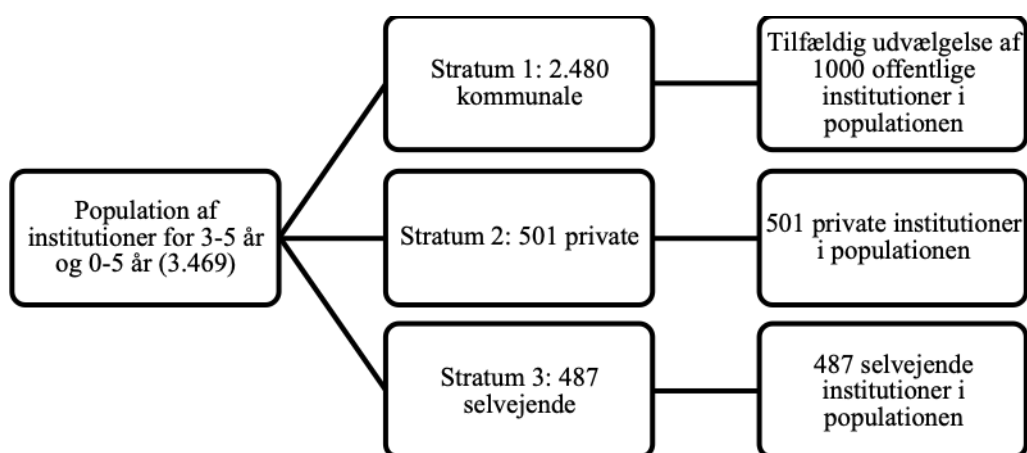
⁴ Folkeskolelovens paragraf 24a og 55 muliggør, at der kan indføres fælles ledelse og én samlet enhed for en lille folkeskole og et kommunalt dagtilbud eller fritidshjem, såkaldte landsbyordninger (LBO).

var gentagelser i datasættet eller ikke kunne identificeres. Derfor er tallene for ejerskabsfordelingen nedjusteret en smule i figur 2.1. sammenlignet med tabel 2.1.

I praksis betyder stikprøvestrategien, at spørgeskemaet blev udsendt til samtlige selvejende og private børnehaver og aldersintegrerede institutioner, mens der blandt de kommunale institutioner blev udtaget en tilfældig stikprøve på 1.000 ud af 2.480 integrerede institutioner og børnehaver. Stikprøven blev i alt på 1.988 institutioner, som figur 2.1 illustrerer.

Der blev valgt en stikprøvestørrelse på 1.000 kommunale med henblik på at få et tilstrækkeligt antal svar til analyse og samtidig et antal institutioner, som det var realistisk at opspore e-mailadresser på samt etisk forsvarligt at kontakte i lyset af det forventede tidsforbrug på at deltage i undersøgelsen.

Figur 2.1. Disproportional stratificeret udvælgelse på ejerskab

Opsporingen af e-mailadresser fandt sted i januar-marts 2019, hvor e-mails for alle 1.988 institutioner blev registreret gennem institutionernes eller kommunernes hjemmesider eller ved at ringe til institutionerne eller kommunerne for at få oplyst en e-mail, hvis den ikke var tilgængelig online. E-mailadresserne var enten institutionernes generelle postkasse eller den pågældende leders.

Spørgeskemaet blev sendt til institutionerne via et personligt link i en e-mail, som var tydeligt adresseret til ledelsen i institutionen, ligesom mailinvitationen gjorde det klart, at lederen skulle besvare spørgeskemaet. Desuden blev det i mailinvitationen og ved de fleste spørgsmål i spørgeskemaet fremhævet, at ledere af aldersintegrerede institutioner for de 0-5 årige kun skulle besvare spørgeskemaet for børnehavedelen af institutionen, som var undersøgelsens fokus.

Da 45 e-mails ikke kunne importeres i SurveyMonkey, bl.a. fordi de pågældende respondenter havde frmeldt sig programmet, blev surveyen sendt til 1.943 respondenter i alt, som vist i tabel 2.2.

Tabel 2.2. Svarrate og besvarelser.

	Gennemførte besvarelser		Delvise besvarelser		Ikke besvarede		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kommunal	191	19,5	58	5,9	730	74,5	979	50,4
Privat	168	34,4	40	8,2	281	57,5	489	25,2
Selvejende	112	23,6	22	4,6	341	71,8	475	24,2
Total	477	24,55	114	5,87	1.352	69,58	1.943	100

Spørgeskemaet blev distribueret d. 22. oktober 2019 med to efterfølgende påmindelsesmails udsendt med to ugers mellemrum. Inden undersøgelsen blev lukket, blev der gennemført en ringerunde blandt så mange institutioner som muligt, som ikke havde svaret. Ringerunden bar præg af en generel tilbagemelding om travlhed og survey-træthed, hvorfor det var svært at hæve svarraten. Tabel 2.2 viser, at 477 respondenter gennemførte spørgeskemaet, mens 114 leverede en delvis besvarelse. Det vil sige, at 591 institutioner svarede på undersøgelsen, hvilket giver en samlet svarrate på 30,4 procent og et frafald på 69,6 procent.

2.3 Frafald og repræsentativitet

Den forholdsvis lave svarprocent betyder, at vi ikke kan udelukke risikoen for systematisk bias i repræsentativiteten for undersøgelsen, dvs. at der er systematiske forskelle i, hvem der har besvaret og ikke besvaret spørgeskemaet, hvilket er en generel udfordring i surveystudier. Risikoen gør sig også gældende i forhold til ejerskab, idet en mindre andel af de kommunale børnehaver (19,4 procent) har gennemført undersøgelsen sammenlignet med de private børnehaver (34,4 procent). Konsekvenserne af frafaldet for repræsentativiteten af undersøgelsen belyses ved at sammenligne de institutioner, der har svaret, med institutionerne i stikprøven på udvalgte parametre. På institutionsniveau har vi dog kun information om ejerskab og institutionstype (0-5 eller 3-5 år) fra dataudtrækket fra Danmarks Statistik.

Tabel 2.3 viser fordelingen af institutioner på ejerskab i den oprindelige stikprøve og i besvarelserne. De kommunale institutioner udgør 50,4 procent af stikprøven og 42,1 procent af besvarelserne, hvilket er en signifikant forskel ($p < 0,001$). Forskellen er lidt større og også signifikant for de private institutioner ($p < 0,001$), som udgør 35,2 procent af besvarelserne i forhold til 25,2 procent af stikprøven. Forskellen for de selvejende er til gengæld ikke signifikant ($p > 0,30$).

Tabel 2.3. Sammenligning af ejerskabsandel i stikprøve og besvarelser

Variabel	Institutioner i stikprøven		Institutioner i besvarelserne	
	n	%	n	%
Kommunale	979	50,4	249	42,1***
Private	489	25,2	208	35,2***
Selvejende	475	24,4	134	22,7
Total	1.943	100	591	100

*** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$

Note: Chi2-test af forskelle i andelen af besvarelser for hver ejerskabsform sammenlignet med stikprøven.

Tabel 2.4 viser forskelle i andelen af daginstitutioner for henholdsvis 0-5 år og 3-5 år mellem institutioner i stikprøven og i besvarelserne. Forskellene er i praksis meget små og heller ikke signifikante ($p>0.5$). Eksempelvis er ca. 38 procent af institutionerne i besvarelserne børnehaver for 3-5 årige, mens tallet er knap 37 procent for den tilsvarende gruppe i stikprøven.

Tabel 2.4. Sammenligning af andel daginstitutioner for 0-3 og 0-5 år i stikprøve og besvarelser

Variabel	Institutioner i stikprøven		Institutioner i besvarelserne	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Daginstitutioner 0-5 årige	1.228	63,2	366	61,93
Daginstitutioner 3-5 årige	715	36,8	225	38,07
Total	1.943	100	591	100

Note: Chi2-test af forskelle i andelen af besvarelser for hver ejerskabsform sammenlignet med stikprøven. Ingen forskelle er signifikante ($p>0.5$).

Øvrige relevante parametre til vurdering af repræsentativitet såsom daginstitutionernes økonomi, sociale forhold o.l. har vi kun på aggregeret niveau for hver kommune, som udgør grundlaget for de øvrige test i tabel 2.5 og derfor kun i begrænset udstrækning bruges til vurdering af repræsentativitet. Samlet set repræsenterer de 591 besvarelser i alt 91 ud af 98 kommuner. Tabellen viser resultaterne af en one sample t-test af forskelle i gennemsnittet for institutionerne i besvarelserne i forhold til alle institutioner i stikprøven, som for de selvejende og private institutioner udgør populationen af daginstitutioner. For langt de fleste variable er forskellene meget små og ikke signifikante. Undtagelsen er 'andelen af 0-5 årige', 'befolkningstæthed' samt 'statsborgere fra ikke-vestlige lande', hvor forskellen er signifikant ($p<0,05$).

Tabel 2.5. Sammenligning af gennemsnit i besvarelser og stikprøve

Variabel	Institutioner i besvarelserne		Institutioner i stikprøven	
	<i>Gennemsnit</i>	<i>Std. Afv.</i>	<i>Gennemsnit</i>	<i>Std. Afv.</i>
Indbyggertal i institutionens kommune	146.246,3	182.894,6	156.019,8	190.169,8
Andel 0-5 årige i institutionens kommune	6,22*	0,75	6,28	0,76
Befolkningstæthed i institutionens kommune	1.329,27*	2.585,67	1.507,19	2.735,42
Socioøkonomisk indeks i institutionens kommune	0,99	0,17	0,99	0,17
Beskatningsgrundlag pr. indbygger i institutionens kommune	191.278,9	40.091,8	192.398,5	41.696,89
Indtægter fra indkomstskat pr. indbygger (kommunal skat)	43.009,37	6.769,6	43.154,46	7.116,51
Udgifter netto til dagtilbud 0-13	34.051,48	7.319,02	34.421,16	7.496,15

årige				
Andel almennyttige boliger i institutionens kommune	18,96	8,44	19,23	9,16
Statsborgere fra ikke-vestlige lande pr. 10.000 indbyggere i institutionens kommune	425,46*	145,13	437,85	155,45
Udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-17 årige i institutionens kommune	13.600,8	3.669,25	13.430,42	3.486,29
Pladser i dagtilbud pr 100 3-5 årige i institutionens kommune	89,36	9,95	89,45	9,45
Indikator for konkurrenceudsættelse på hovedkonto 5 i institutionens kommune	25,75	6,68	25,43	6,59
Udgifter brutto til dagtilbud 0-13 årige i institutionens kommune	47.337,54	9.578,82	47.839,87	9.805,30
Månedlig takst for plads i daginstitution for 3-5 årige i institutionens kommune	1.702,08	129,24	1.703,49	122,66
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17-årige i institutionens kommune	17,05	2,66	17,00	2,69

Note: Der er anvendt one sample t-test til at undersøge, om gennemsnittet i besvarelsene er signifikant forskelligt fra stikprøvegennemsnittet: ***p<0,001; **p< 0,01; *p<0,05

Note: Alle kommunale nøgletal er fra 2018 med undtagelse af børn af enlige forsørgere, som var tilgængelig for 2017.

2.4 Variable

Tabel 2.6 viser en oversigt over samtlige variable, der anvendes i analysen. I afsnit 4 vil der være en beskrivelse af de afhængige variables gennemsnit, antal observationer og spredningen omkring gennemsnittet for hver ejerskabsform, mens tabellen nedenfor viser totalen for alle institutioner i besvarelsene.

De primære uafhængige variable i undersøgelsen er ejerskab, som består af to dummy variable for private og selvejende børnehaver med kommunale som referencekategori (= flest observationer).

Ud over ejerskab inddrages seks kontrolvariable fra spørgeskemaundersøgelsen om bl.a. børnesammensætningen og institutionens størrelse. En deskriptiv sammenligning af forskelle i kontrolvariable fra surveyen på tværs af ejerskab fremgår af tabel 9 i appendiks 2. Kontrolvariable på institutionsniveau suppleres tillige med fem kommunale nøgletal fra 2018. Nøgletallene bruges til at kontrollere for blandt andet forskelle i daginstitutionstakst, andel af enlige forsørgere og andre indikatorer, som kan forventes at påvirke kvaliteten af dagtilbuddene (Social- og Indenrigsministeriet, 2019).

De afhængige variable repræsenterer de forskellige indikatorer for henholdsvis strukturel og proceskvalitet, som præsenteres nærmere i resultatgennemgangen i rapportens afsnit 4.

Tabel 2.6. Variabeloversigt

Variabelnavn	n	Gennemsnit	Std. Afv.	Min	Max
<i>Uafhængige variable</i>					
Private	208	0,35	0,48	0	1
Selvejende	134	0,23	0,42	0	1
Kommunale (referencekategori)	249	0,42	0,49	0	1
<i>Afhængige variable (strukturel kvalitet)</i>					
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagoger	378	27,19	19,25	0,22	124
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogmedhjælpere	198	40,14	22,51	7,38	140
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogiske assistenter	67	57,89	37,10	7,5	200
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagoger	449	20,21	15,95	0,89	133
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogmedhjælpere	399	27,12	16,82	0,89	144
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogiske assistenter	130	47,16	30,27	12	272
Indmeldte børn/del- og fuldtidsansat personale med anden uddannelse	56	43,30	29,83	3,67	175
Indmeldte børn/ledere	346	37,94	19,84	2	122
Børnegrupper	545	2,79	1,54	0	13
Andel medarbejdere med ekstern efter- og videreuddannelse af 2-4 dages varighed	329	0,21	0,23	0	1
Andel medarbejdere med ekstern efter- og videreuddannelse af min. 5 dages varighed	329	0,11	0,15	0	0,93
Andel medarbejdere med intern efter- og videreuddannelse	336	0,58	0,35	0	1
Andel nyansatte pædagogiske medarbejdere inden for 12 mdr.	489	0,21	0,19	0	1
Andel pædagogiske medarbejdere der er stoppet inden for 12 mdr.	491	0,14	0,16	0	1
Antal vikarer seneste uge	331	1,67	0,89	0	7
Antal dage med vikarer seneste uge	488	1,84	1,73	0	5
Fællesrum til fysisk udfoldelse (1 =ja/ 0 = nej)	232	0,75	0,43	0	1
Eget rum til hver gruppe (1 =ja/ 0 = nej)	232	0,88	0,33	0	1

Egen legeplads (1 =ja/ 0 = nej)	479	0,99	0,08	0	1
Afhængige variable (proceskvalitet)					
Forældreindeks kommunikation	480	4,03	0,54	2,4	5
Forældreindeks aktiviteter	479	3,56	0,78	1,5	5
Forældreindeks indflydelse	479	3,45	0,89	1	5
Procentdel af børnenes dag med stuens personale	545	55,28	30,30	0	100
Procentdel af ledelsens tid med børnene	466	33,42	26,89	0	100
Antal dage på egen legeplads ud af fem dage	476	4,95	0,29	2	5
Antal dage på udflugt ud af fem dage	479	1,96	1,40	0	5
Madordning (1 =ja/0 = nej)	479	0,48	0,50	0	1
Mad i eget køkken (1 =ja/0 = nej)	232	0,87	0,34	0	1
Grad af hensyn til madønsker (1=slet ikke og 5=i høj grad)	232	3,44	1,31	1	5
Udflytter og skovbørnehave (1 =ja/0 = nej)	479	0,13	0,34	0	1
Specialpladser (1 =ja/0 = nej)	427	0,07	0,26	0	1
Kontrolvariable fra survey					
Procent to- eller flersprogede børn	472	17,32	20,39	0	100
Procent børn med særlige behov	476	10,03	11,15	0	100
Åbningstimer	555	51,26	5,12	5,8	72,5
Forældres økonomiske situation (referencekategori 1 = mere velstillet, 2 = hverken mere eller mindre velstillet, 3 = mindre velstillet)	474	1,89	0,61	1	3
Indmeldte børn	555	51,28	30,68	2	272
Ressourcetildeling til pladser for børn med særlige behov (1 =ja/0 = nej)	424	0,38	0,49	0	1
Kontrolvariable fra kommunale nøgletal					
Andel 0-5 årige * indbyggertal pr. 1000 indb.	589	994,99	1.359,58	15,30	4.538, 33
Befolkningstæthed pr. 1000 km2	589	1,33	2,59	0,03	12,00
Socioøkonomisk indeks	589	0,99	0,17	0,53	1,73
Månedlig takst for plads i daginstitution for 3-5 årige	589	1.702,077	129,24	1.382	2.190
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17-årige (2017)	589	2,66	2,66	9,8	22

Note: Alle kommunale nøgletal er fra 2018 med undtagelse af børn af enlige forsørgere, som kun var tilgængelig for 2017. Den præcise definition af de anvendte nøgletal kan findes på noegletal.dk.

Nogle normeringsvariable har et relativt lille n , f.eks. ved antal indmeldte børn divideret med antal pædagogiske assistenter. Det skyldes, at de institutioner, hvor respondenterne har svaret 0 ved en personalekategori, er ekskluderet fra beregningen og dermed også analyserne senere i rapporten. Der kan derfor reelt være flere, der har svaret (i dette tilfælde svaret "0"), end det antal, der står angivet ved de beregnede normeringsindikatorer i rapporten.

Ved nogle variable har der været åbenlyse indtastningsfejl i besvarelserne, som har givet udslag i usandsynligt høje gennemsnit eller maksimum værdier, som ikke stemmer overens med øvrige svar fra de pågældende respondenter. Det drejer sig især om børnegrupper, antal tosprogede børn, antal medarbejdere på efter- og videreuddannelse samt kønsfordeling blandt medarbejderne. Eksempelvis har flere institutioner angivet et meget højt antal børnegrupper sammenlignet med antallet af indmeldte børn eller et større antal tosprogede børn end antal indmeldte børn. Det kan bl.a. skyldes, at respondenterne i nogle tilfælde opsummerer tallene for hele institutionen frem for blot børnehavedelen, selvom spørgeskemaet løbende gør respondenter tydeligt opmærksom på, at besvarelsen kun vedrører børnehavedelen netop for at minimere denne fejlkilde. I de tilfælde, hvor det har været muligt at validere respondentens indtastning med information på institutionernes hjemmeside, har vi korrigeret deres svar, og ellers er svarene blevet ændret til "missing". I konklusionen kommer vi mere ind på de forbehold, der kan hæfte sig til resultaterne, som er en konsekvens af at bruge selvrapporterede data fra daginstitutionslederne.

2.5 Dataanalyse

Analyserne i afsnit 4 har dels et beskrivende, dels et forklarende sigte. De deskriptive resultater sammenligner gennemsnit, standardafvigelse og antal institutioner for hver kvalitetsindikator for de tre ejerskabsformer på baggrund af spørgeskemadata. De deskriptive resultater har til formål at give et overblik over eventuelle forskelle mellem kommunale, selvejende og private institutioner, men uden statistisk test eller kontrol for tredjevariable.

Den forklarende resultatdel har derimod til formål at estimere, hvordan ejerskab forventes at påvirke de forskellige kvalitetsindikatorer gennem multivariate regressionsanalyser, når der kontrolleres for relevante tredjevariable. Her tester vi således for signifikante forskelle mellem ejerskabsformerne. Som det fremgår af tabel 2.5 og gennemgangen ovenfor, inkluderer vi seks kontrolvariable på institutionsniveau (surveydata) og fem kontrolvariable på kommuneniveau (kommunale nøgletalsdata). Ved at kontrollere for tredjevariable i regressionsmodellerne kan vi forsøge at belyse, hvilken indflydelse ejerskab har på de forskellige kvalitetsindikatorer, når vi holder øvrige relevante variable konstante ("alt andet lige"), som også kunne forventes at påvirke kvalitet.

Det skal understreges, at når vi anvender aggregerede kommunale nøgletal, kan der være variation mellem de enkelte institutioner inden for én kommune, som der ikke kontrolleres for i de multivariate analyser. Det er forsøgt opvejet hvor muligt af kontrolvariable på institutionsniveau, f.eks. ved at medtage vurdering af forældrenes økonomiske baggrund fra surveyen frem for kun at kontrollere for socioøkonomisk indeks på kommuneniveau.

Det er således i højere grad kontrolvariable på institutionsniveau, dvs. fra surveyen, som forbedrer regressionsmodellernes forklaringskraft. Dette gælder især institutionens størrelse målt som antal indmeldte

børn, som er forskelligt på tværs af ejerskab; de kommunale børnehaver har gennemsnitligt knap 62 indmeldte børn, mens de private har knap 38, og de selvejende ca. 54 (se tabel 9 i appendiks 2). Denne forskel i institutionsstørrelse svarer til resultaterne af en tidligere undersøgelse (Udbudsrådet, 2011) og illustrerer, at der er en række forskelle på de kommunale, selvejende og private institutioner foruden ejerskab. Vi kan derfor ikke udelukke, at der er andre relevante faktorer, end dem vi har inkluderet i de multivariate analyser, som kan påvirke de undersøgte kvalitetsindikatorer (omitted variable bias).

Ved dikotome afhængige variable såsom madordning (ja=1/nej=0) anvendes logistisk regression; OLS regression anvendes ved de intervalskalerede afhængige variable såsom forældreindeks, madhensyn og normering; Fractional response regression (logit) anvendes ved afhængige variable målt i andele fra 0 til 1, såsom andelen af personale, der har modtaget efter- og videreuddannelse. Ved logistisk og fractional response regression afrapporteres koefficienterne som de gennemsnitlige marginale effekter med henblik på en mere intuitiv tolkning i procentpoint, mens der for OLS-modellerne afrapporteres de ustandardiserede koefficienter. Der anvendes klyngerobuste standardfejl på kommuneniveau i alle modeller, og antallet af klynger for hver model (kommuner) fremgår i appendiks 2. Test for multikollinearitet viste ingen store problemer med korrelation mellem de uafhængige variable med en gennemsnitlig Variabel Inflation Factor (VIF) på 1,66.

3 Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

I dette afsnit præsenterer vi resultaterne fra undersøgelsen i to dele. Den første del gennemgår de deskriptive og multivariate analyser for de strukturelle kvalitetsindikatorer. Den anden del gennemgår resultaterne fra de deskriptive og multivariate analyser for de processuelle kvalitetsindikatorer.

For begge dele afreporterer den deskriptive del gennemsnittet (gen. snit), antal institutioner som har svaret på det pågældende spørgsmål (n) samt spredningen omkring gennemsnittet (standard afvigelsen – std. afv.) for hver ejerskabsform for de respektive kvalitetsindikatorer. Der er dermed ikke foretaget signifikans-test af forskellene i gennemsnit mellem ejerskabsformerne i de deskriptive analyser, og der er ikke kontrolleret for baggrundsforhold som i de multivariate analyser.

I de multivariate analyser kommenterer vi kun på signifikante resultater, da vi hermed en vis sikkerhed kan sige, at resultaterne ikke er fremkommet ved en tilfældighed. Alle regressionsmodeller er kørt med de kontrolvariable, der er angivet i metodeafsnittet, men kontrolvariablene er taget ud af tabellerne i analysen for at gøre resultaterne mere overskuelige. De fulde regressionsmodeller med alle kontrolvariable fremgår i appendiks 2.

3.1 Strukturel kvalitet

Tabel 3.1 viser de deskriptive resultater fra undersøgelsen for de strukturelle kvalitetsindikatorer. I de følgende underafsnit gennemgås de deskriptive resultater ved en tematisk inddeling af indikatorerne. Til sidst præsenteres resultaterne fra de multivariate analyser.

3.1.1 Forholdet mellem antal børn og personale samt antal børnegrupper

Forholdet mellem antallet af børn og personale i børnehaverne udgør de første fire strukturelle kvalitetsindikatorer og kræver nogle uddybende kommentarer. For det første er det vigtigt at understrege, at de normeringer, som er beregnet her, hverken kan eller skal sammenlignes med andre opgørelser over normeringer for landets daginstitutioner. I rapporten anvendes ikke samme metode som Danmarks Statistik, der f.eks. omregner deltidspersonale og deltidsbørn til fuldtidsækvivalenter, og hvor normering i grove træk opgøres som antallet af fuldtidsbørn divideret med al pædagogisk personale og ledere (Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, 2014).

For det andet er formålet med denne undersøgelse ikke at belyse eller vurdere, om normeringen er god eller dårlig eller anviser nye måder at beregne normeringen på. Derimod er de anvendte metoder til opgørelsen af normering velegnede til at indsamle sammenlignelige data om normeringer på tværs af personalegrupper, fuldtids/deltidsansættelser og ejerskabsformer. Undersøgelsen belyser dermed som tidligere nævnt, om der er forskelle i antallet af indmeldte børn i forhold til de forskellige personalekategorier på baggrund af de oplysninger, som lederne af institutionerne selv har givet, og med de fejlkilder, som indrapporteringer fra lederne selv kan indeholde.

Tabel 3.1. Deskriptive resultater for de strukturelle kvalitetsindikatorer.

Indikator	Beskrivelse	Kommunale		Selvejende		Private		Total	
		Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagoger	Antal indmeldte børn divideret med antal fuldtidsansatte pædagoger	30,31 (21,31)	154	27,07 (18,95)	92	23,63 (16,22)	132	27,19 (19,25)	378
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogmedhjælpere	Antal indmeldte børn divideret med antal fuldtidsansatte pædagogmedhjælpere	47,41 (25,25)	88	40,25 (22,63)	46	30,07 (12,70)	64	40,14 (22,51)	198
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogiske assistenter	Antal indmeldte børn divideret med antal fuldtidsansatte pædagogiske assistenter	62,27 (41,31)	37	66,61 (33,84)	14	40,13 (22,64)	16	57,89 (37,10)	67
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagoger	Antal indmeldte børn divideret med antal deltidansatte pædagoger	22,25 (18,46)	194	20,79 (17,09)	107	17,14 (10,08)	148	20,21 (15,95)	449
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogmedhjælpere	Antal indmeldte børn divideret med antal deltidansatte pædagogmedhjælpere	32,82 (19,77)	165	26,72 (13,80)	93	20,72 (11,90)	141	27,12 (16,82)	399
Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogiske assistenter	Antal indmeldte børn divideret med antal deltidansatte pædagogiske assistenter	47,95 (23,43)	61	55,63 (51,17)	26	40,91 (19,67)	43	47,16 (30,27)	130
Antal børn / personale med anden uddannelse	Antal indmeldte børn divideret med antal del- og fuldtidsansatte medarbejdere med anden uddannelse (f.eks. psykolog, ergoterapeut, skolelærere, talepædagog, o.l.)	58,74 (38,14)	16	51,56 (30,51)	11	31,64 (18,23)	29	43,30 (29,83)	56
Antal børn / ledere	Antal indmeldte børn divideret med antal ledere m/u personaleledelse	45,67 (21,77)	135	37,76 (17,66)	86	29,70 (15,35)	125	37,94 (19,84)	346
Børnegrupper	Antal børnegrupper	3,17 (1,61)	228	3 (1,78)	128	2,2 (1,02)	189	2,79 (1,54)	545

Andel medarbejdere med 2-4 dages ekstern efter- og videreudd.	Antal medarbejdere med 2-4 dages ekstern efter- og videreuddannelse inden for 12 måneder divideret med alle medarbejdere og ledere	0,20 (0,23)	127	0,24 (0,24)	83	0,20 (0,24)	119	0,21 (0,23)	329
Andel medarbejdere med min. 5 dages ekstern efter- og videreudd.	Antal medarbejdere med min. 5 dages ekstern efter- og videreuddannelse inden for 12 måneder divideret med alle medarbejdere og ledere	0,13 (0,17)	126	0,09 (0,12)	83	0,10 (0,13)	120	0,11 (0,15)	329
Andel medarbejdere med intern efter- og videreudd.	Antal medarbejdere med intern efter- og videreuddannelse inden for 12 måneder divideret med alle medarbejdere og ledere	0,59 (0,35)	129	0,60 (0,34)	84	0,54 (0,36)	123	0,58 (0,35)	336
Andel nyansatte pædagogiske medarbejdere inden for 12 mdr.	Antal nyansatte pædagoger, assistenter og medhjælpere inden for seneste 12 måneder divideret med alle pædagogiske medarbejdere	0,19 (0,18)	200	0,20 (0,18)	114	0,23 (0,21)	175	0,21 (0,19)	489
Andel pædagogiske medarbejdere stoppet inden for 12 mdr.	Antal pædagoger, assistenter og medhjælpere, der har sagt op/er afskediget inden for seneste 12 måneder divideret med alle pædagogiske medarbejdere	0,13 (0,15)	200	0,16 (0,17)	116	0,13 (0,17)	175	0,14 (0,16)	491
Antal vikarer seneste uge	Antal forskellige vikarer i den seneste uge	1,77 (0,91)	159	1,69 (1,09)	75	1,47 (0,63)	97	1,67 (0,89)	331
Dage med vikarer seneste uge	Antal dage med vikarer i den seneste uge	2,24 (1,71)	198	1,61 (1,67)	116	1,53 (1,71)	174	1,84 (1,73)	488
Fællesrum til fysisk udfoldelse	1 = ja, 0 = nej	0,78 (0,41)	111	0,69 (0,46)	59	0,76 (0,43)	62	0,75 (0,43)	232
Eget rum til hver gruppe	1 = ja, 0 = nej	0,95 (0,23)	111	0,78 (0,42)	59	0,85 (0,36)	62	0,88 (0,33)	232
Egen legeplads	1 = ja, 0 = nej	1 (0,00)	192	0,98 (0,13)	116	0,99 (0,08)	171	0,99 (0,08)	479

Note: Der er ikke foretaget signifikantest. Tabellen viser udelukkende gennemsnit (Gn. snit), standardafvigelse (Std. afv.) og antal institutioner (N).

Normeringen er, som det fremgår af tabel 3.1, opgjort som otte særskilte indikatorer for forholdet mellem antal indmeldte børn divideret med henholdsvis antallet af 1) fuldtidsansatte pædagoger, 2) fuldtidsansatte pædagogmedhjælpere, 3) fuldtidsansatte pædagogiske assistenter, 4) deltidsansatte pædagoger, 5) deltidsansatte pædagogmedhjælpere, 6) deltidsansatte pædagogiske assistenter, 7) deltids- og fuldtidsansat personale med anden uddannelse og 8) antal ledere m/u personaleledelsesansvar. Som beskrevet i metodebeskrivelsen i kapitel 2, er de institutioner, hvor respondenterne har svaret 0 ved en personalekategori, ekskluderet fra beregningen og dermed også analyserne senere i rapporten. Der kan derfor være flere, der har svaret (i dette tilfælde "0"), end det n, der står angivet i tabel 3.1.

De første tre normeringsindikatorer i tabel 3.1 opgør antal indmeldte børn divideret med antal *fuldtidsansat* pædagogisk personale. I de kommunale børnehaver er der ca. 30 børn, i de selvejende cirka 27, og i de private børnehaver knap 24 børn pr. fuldtidsansat pædagog blandt de institutioner, der har svaret på undersøgelsen. I de kommunale børnehaver er der ca. 47 børn pr. fuldtidsansat pædagogmedhjælper, mens der i de selvejende og private børnehaver gennemsnitligt er henholdsvis 40 og 30 børn pr. deltidsansat pædagogmedhjælper. Den sidste normeringsindikator for fuldtidsansat personale er pædagogiske assistenter. Her viser tabel 3.1, at de kommunale børnehaver i gennemsnit har 62 børn, de selvejende knap 67 og de private knap 40 børn pr. fuldtidsansat pædagogisk assistent.

De næste tre normeringsindikatorer er antal børn pr. *deltidsansat* pædagogisk personale. Resultaterne viser, at der er ca. 22 børn i de kommunale børnehaver, knap 21 børn i de selvejende og ca. 17 børn i de private børnehaver pr. deltidsansat pædagog. Pr. deltidsansat pædagogmedhjælper er der i de kommunale børnehaver knap 33 børn, i de selvejende børnehaver knap 27 børn og i de private børnehaver knap 21 børn. Slutteligt er der i de kommunale børnehaver 48 børn pr. deltidsansat pædagogisk assistent, knap 56 børn i de selvejende børnehaver og 41 børn i de private børnehaver.

Den syvende normeringsindikator opgør personale med anden uddannelse, hvilket eksempelvis kan være talepædagoger, ergoterapeuter, psykologer o.l., som er blandt de eksempler, vi nævnte i spørgeskemaet i forbindelse med spørgsmålet. De private børnehaver har gennemsnitligt knap 32 børn pr. fuldtids- og deltidspersonale med anden uddannelse, mens kommunale og selvejende børnehaver gennemsnitligt har henholdsvis knap 59 og 51,5 børn pr. medarbejder med anden uddannelse.

Den ottende og sidste normeringsindikator opgør antallet af ledere, som her inkluderer alle ledelsesstillinger i børnehaven (pædagogiske ledere, souschefer, teamledere, o.l.), med eller uden personaleledelsesansvar. De kommunale børnehaver, der har svaret på undersøgelsen, har gennemsnitligt knap 46 børn pr. leder, de selvejende børnehaver knap 38 børn pr. leder og de private børnehaver gennemsnitligt cirka 30 børn pr. leder.

Spredningen omkring gennemsnittet for alle normeringsindikatorerne viser en del variation i svarene. Inden for én standardafvigelse fra gennemsnittet på godt 30 børn pr. fuldtidspædagog ligger de kommunale børnehaver med +/- 21 børn pr. fuldtidsansat pædagog. En tilsvarende stor spredning ses for de selvejende og private børnehaver i tabel 3.1. De deskriptive resultater viser desuden, at de kommunale børnehaver i gennemsnit har 3,2 børnegrupper/stuer, de selvejende er inddelt i 3 børnegrupper/stuer, og de private børnehaver har gennemsnitligt svaret, at de har 2,2 børnegrupper/stuer.

3.1.2 Personalets kvalifikationer, stabilitet og udskiftning

I undersøgelsen er respondenterne blevet bedt om at angive, hvor mange pædagoger, medhjælpere og assistenter i børnehaven der har deltaget i intern og ekstern efter- og videreuddannelse inden for de seneste 12 måneder. Vi dividerer svarene med institutionens samlede antal pædagogiske personale og ledere for at opgøre variablene i andele, som er mere sammenlignelige på tværs af institutioner af forskellig størrelse.

Resultaterne viser, at der både i de kommunale og private børnehaver er 20 procent af personalet, som har deltaget i ekstern uddannelse af *2-4 dages varighed* inden for de seneste 12 måneder, mens det tilsvarende tal for de selvejende børnehaver er cirka 24 procent. I de kommunale børnehaver har gennemsnitligt ca. 13 procent deltaget i eksterne uddannelsesforløb af *mindst 5 dages* varighed inden for de seneste 12 måneder. I de selvejende og private børnehaver har omkring 10 procent af personalet deltaget i eksterne uddannelsesforløb af mindst 5 dages varighed. I forhold til *intern uddannelse*, såsom pædagogiske dage eller kursusforløb afholdt på institutionen, er det gennemsnitligt omkring 60 procent af personalet i kommunale og selvejende børnehaver, som har deltaget, og 54 procent af personalet i de private børnehaver.

På personalefronten handler strukturel kvalitet også om kontinuiteten eller stabiliteten i personalegruppen, hvilket vi måler i undersøgelsen som antallet af forskellige vikarer og antal dage med vikarer i den seneste uge samt henholdsvis opsigelser/afskedigelser og nye ansættelser inden for de seneste 12 måneder. I gennemsnit er mellem 19 og 23 procent af det pædagogiske personale nyansat inden for de seneste 12 måneder i alle tre ejerskabsformer, hvor de private har den højeste andel. Andelen af personale, der er blevet afskediget eller har sagt op inden for de seneste 12 måneder, er 13 procent for både de kommunale og private børnehaver og 16 procent i de selvejende børnehaver.

For vikarer er det i høj grad et øjebliksbillede. For de respondenter, der svarede umiddelbart efter udsendelsen, kan svarene eksempelvis være påvirket af, at de modtog undersøgelsen lige efter eller under efterårsferien (uge 42, 2019), hvor brugen af vikarer muligvis har været større end normalt på grund af ferie blandt det faste personale. De kommunale børnehaver har haft knap 1,8 forskellige vikarer i gennemsnitligt 2,2 dage ud af de seneste 5 dage. De selvejende og private børnehaver har haft henholdsvis 1,7 og 1,5 forskellige vikarer i henholdsvis 1,6 og 1,5 dage ud af de seneste 5 dage. Spredningen omkring gennemsnittet viser en del variation i svarene. Inden for én standardafvigelse fra gennemsnittet varierer børnehaverne i alt med +/- 0,9 i antallet af forskellige vikarer og med +/- 1,7 dage med vikarer i løbet af den seneste uge.

3.1.3 Fysiske rammer

De fysiske rammer i institutionerne er målt ved at spørge, om der er et særskilt fællesrum til fysisk udfoldelse og aktiviteter, om hver børnegruppe har eget rum, og om børnehaven har egen legeplads udenfor. Hvor 95 procent af de kommunale børnehaver i gennemsnit har eget rum til hver børnegruppe, er gennemsnittet i de selvejende og private børnehaver henholdsvis 78 procent og 85 procent. Et tilsvarende billede tegner sig for et særskilt fællesrum, hvilket gennemsnitligt 78 procent af de kommunale børnehaver har. I private børnehaver er det 76 procent, og blandt de selvejende børnehaver har 69 procent et særskilt fællesrum. Besvarelserne viser slutteligt, at stort set alle de kommunale, selvejende og private børnehaver, som har deltaget i undersøgelsen, har egen legeplads.

3.1.4 Multivariate analyseresultater for strukturel kvalitet

Tabel 3.2 viser resultaterne fra de multivariate regressionsanalyser med de respektive strukturelle indikatorer som afhængige variable. Den første kolonne i tabel 3.2 viser kvalitetsindikatoren. De næste to kolonner viser de ustandardiserede koefficienter ved OLS regression eller de gennemsnitlige marginale effekter i procentpoint ved logistisk og fractional response regression for henholdsvis private og selvejende børnehaver sammenlignet med kommunale børnehaver, som er referencekategorien.

Den fjerde kolonne sammenligner koefficienten for de selvejende børnehaver med de private børnehaver og er angivet med "***", hvis forskellen er signifikant, og med "-", hvis den er insignifikant. Koefficienten for forskelle mellem de selvejende og private børnehaver er for overskuelighedens skyld kun afrapporteret i tabellens fjerde kolonne, hvis den er statistisk signifikant. De sidste tre kolonner viser antal respondenter/institutioner (N), hvor meget af variationen i hver variabel for strukturel kvalitet, som ejerskab og alle kontrolvariablene kan forklare (R^2) inklusiv modellens signifikansniveau angivet med stjerner, samt den anvendte regressionsmetode for hver afhængig variabel, jf. også metodeafsnittet herom.

Tabel 3.2. Multivariate analyser af strukturel kvalitet.

	Privat (reference: kommunal)	Selvejende (reference: kommunal)	Selvejende (reference: privat)	N	R ² / pseudo R ²	Metode
Afhængige variable	<i>Ustand.koef./ Gen.snit. mar- ginale effekter</i>	<i>Ustand.koef./ Gen.snit. mar- ginale effekter</i>			<i>Model signifikans</i>	
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pæda- goger	-1,05 (2,63)	1,59 (3,32)	-	309	0,16***	OLS
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pæda- gogmedhjælpere	-7,62** (3,45)	-0,23 (4,61)	7,34* (4,22)	164	0,31***	OLS
Indmeldte børn/fuldtidsansatte pæda- gogiske assistenter	5,62 (9,66)	2,01 (10,35)	-	54	0,64***	OLS
Indmeldte børn/deltidsansatte pæda- goger	-2,77 (1,93)	-4,66** (2,32)	-	372	0,20***	OLS
Indmeldte børn/deltidsansatte pæda- gogmedhjælpere	-9,60*** (2,10)	-6,71** (2,60)	-	326	0,21***	OLS
Indmeldte børn/deltidsansatte pæda- gogiske assistenter	5,60 (4,19)	12,56 (8,07)	-	112	0,51*	OLS
Antal børn / personale med anden uddannelse	-16,87 (10,02)	-11,23 (16,58)	-	47	0,57**	OLS
Antal børn / ledere	-4,89* (2,46)	-5,44** (2,59)	-	287	0,40***	OLS

Børnegrupper	-0,06 (0,087)	0,23 (0,15)	-	417	0,65***	OLS
Andel medarbejdere med 2-4 dages ekstern efter- og videreudd.	0,04 (0,03)	0,05 (0,05)	-	279	0,02*	Fractional
Andel medarbejdere med min. 5 dages ekstern efter- og videreudd.	-0,03 (0,03)	-0,02 (0,02)	-	280	0,02***	Fractional
Andel medarbejdere med intern efter- og videreudd.	0,08* (0,05)	0,08* (0,05)	-	285	0,03***	Fractional
Andel nyansatte pædagogiske medarbejdere inden for 12 mdr.	0,03 (0,03)	0,01 (0,02)	-	414	0,01**	Fractional
Andel pædagogiske medarbejdere stoppet inden for 12 mdr.	-0,00 (0,02)	0,02 (0,02)	-	416	0,01***	Fractional
Dage med vikarer seneste uge	-0,39* (0,20)	-0,44* (0,26)	-	417	0,08***	OLS
Antal vikarer seneste uge	-0,10 (0,12)	-0,13 (0,18)	-	288	0,13***	OLS
Fællesrum til fysisk udfoldelse	0,11* (0,06)	0,08 (0,05)	-	196	0,15***	Logistisk
Eget rum til hver gruppe	-0,03 (0,06)	-0,18** (0,10)	-	196	0,18***	Logistisk
Egen legeplads	0 (.)	0 (.)	---	---	---	Logistisk

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. * $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Note: Ustandardiserede koefficienter angivet for OLS regression, gennemsnitlige marginale effekter (procentpoint) for logistisk og fractional regression. Alle modeller er kørt med følgende kontrolvariable: Procent børn med særlige behov, Åbningstimer, Forældres økonomiske situation, Indmeldte børn, Ressourcetildeling til pladser for børn med særlige behov, Befolkningstæthed pr. 1000 km², Socioøkonomisk indeks, Månedlig takst for plads i daginstitution for 3-5 årige, Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige.

Note: Koefficienten for de selvejende sammenlignet med de private er kun afrapporteret i tabellen hvis signifikant.

De multivariate analyser viser, at kun nogle af forskellene i normeringsindikatorerne mellem ejerskabsformerne er statistisk signifikante, når der kontrolleres for baggrundsforhold såsom institutionens størrelse, forældrenes økonomiske baggrund mv. For det første har de private børnehaver gennemsnitligt 7,6 færre indmeldte børn pr. fuldtidsansat pædagogmedhjælper sammenlignet med de kommunale børnehaver, der har svaret på undersøgelsen. For det andet har de selvejende børnehaver i gennemsnit 4,7 færre børn pr. deltidsansat pædagog og 6,7 færre børn pr. deltidsansat pædagogmedhjælper sammenlignet med de kommunale børnehaver, mens de private børnehaver gennemsnitligt har 9,6 færre børn pr. deltidsansat pædagogmedhjælper. Disse resultater er signifikante ved $p < 0,05$ eller $p < 0,01$. Slutteligt har de private børnehaver gennemsnitligt 4,9 færre børn pr. leder og de selvejende børnehaver 5,4 færre børn pr. leder sammenlignet med de kommunale børnehaver, hvilket er signifikant ved henholdsvis $p < 0,1$ og $p < 0,5$.

For personalets efter- og videreuddannelse finder vi kun signifikante forskelle for intern efteruddannelse. Koefficienterne viser, at andelen af personale, der har deltaget i intern efter- og videreuddannelse i de private og selvejende børnehaver, er 8 procentpoint højere end det kommunale gennemsnit på 60 procent, når der kontrolleres for baggrundsforhold.

I forhold til de fire indikatorer for stabiliteten i personalegruppen viser de multivariate analyser kun signifikante forskelle mellem ejerskabsformerne ved antal dage med vikarer ($p < 0,1$). Der er cirka 0,4 færre dage med vikarer i løbet af den seneste uge i både de private og selvejende børnehaver sammenlignet med de kommunale børnehaver, som har deltaget i undersøgelsen, når der kontrolleres for relevante baggrundsfaktorer.

Slutteligt ser vi på indikatorerne for de fysiske rammer, hvor vi finder to signifikante resultater. For det første falder sandsynligheden for, at hver børnegruppe har sit eget rum med ca. 18 procentpoint, når børnehaven er selvejende sammenlignet med kommunal, hvor gennemsnitligt 95 procent har eget rum til hver gruppe. For det andet stiger sandsynligheden for, at børnehaven har et fællesrum til fysisk udfoldelse med 11 procentpoint, hvis den er privat sammenlignet med de kommunale børnehaver, hvor gennemsnitligt 78 procent har et fællesrum. Det er ikke muligt at lave en analyse af sandsynligheden for egen legeplads grundet den manglende variation i data, idet næsten alle de børnehaver, der har svaret på undersøgelsen, har egen legeplads.

3.2 Proceskvalitet

Tabel 3.3 viser de deskriptive resultater fra undersøgelsen for de indikatorer, som repræsenterer processuelle kvalitetsparametre. I de følgende underafsnit gennemgås de deskriptive resultater for procesindikatorerne tematisk. Igen gør vi opmærksom på, at der ikke er foretaget signifikanstest af forskellene i gennemsnit mellem ejerskabsformerne i de deskriptive resultater, og der er ikke kontrolleret for baggrundsforhold. Til sidst præsenteres resultaterne fra de multivariate analyser.

3.2.1 Forældrekommunikation og samarbejde

De første tre indikatorer er formative indeks baseret på en svarskala fra 1-5, hvor 1 er "aldrig/næsten aldrig" og 5 er "meget ofte/altid". Indekset for kommunikation mellem forældre og børnehaver kombinerer ledernes svar på fem spørgsmål om, hvor ofte forældre inviteres til trivselssamtaler, forældremøder, hvor ofte de orienteres mundtligt eller digitalt om barnets dag samt modtager generel information om institutionens aktiviteter mv. Aktivitetsindekset kombinerer fire spørgsmål om, hvor ofte forældre inviteres til sociale arrangementer, til at være frivillige til arrangementer, til at deltage i daglige aktiviteter som udflugter og til at hjælpe med istandsættelse af institutionens faciliteter. Det sidste indeks om forældreindflydelse kombinerer tre spørgsmål om, hvor ofte forældres inddrages i rekruttering af personale, i disponering af institutionens økonomi og i udformning af den pædagogiske tilgang.

På kommunikationsindekset har alle tre ejerskabsformer gennemsnitligt svaret omkring 4 ud af 5. På aktivitetsindekset har de kommunale børnehaver gennemsnitligt svaret 3,45 ud af 5, de private 3,8, og de selvejende børnehaver 3,37. På det sidste forældreindeks, som måler indflydelse, har både de kommunale, private og selvejende børnehaver gennemsnitligt svaret omkring 3,5 ud af 5.

Tabel 3.3. Deskriptive resultater for processuelle kvalitetsindikatorer.

Indikator	Beskrivelse	Kommunale		Selvejende		Private		Total	
		Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N	Gen. snit (Std. afv.)	N
Forældreindeks kommunikation (fem items)	Indeks 1 (aldrig/næsten aldrig) til 5 (meget ofte/altid): trivselssamtale + forældremøde + mundtlig, digital og generel orientering	3,99 (0,51)	192	4,05 (0,55)	116	4,04 (0,58)	172	4,03 (0,54)	480
Forældreindeks aktiviteter (fire items)	Indeks 1 (aldrig/næsten aldrig) til 5 (meget ofte/altid): arrangementer + er frivillige + på ture + istandsætter	3,45 (0,81)	192	3,37 (0,72)	116	3,80 (0,74)	171	3,56 (0,78)	479
Forældreindeks indflydelse (tre items)	Indeks 1 (aldrig/næsten aldrig) til 5 (meget ofte/altid): rekruttering + økonomi + pædagogisk tilgang	3,5 (0,81)	192	3,42 (0,94)	116	3,46 (0,95)	171	3,45 (0,89)	479
Procentdel af børnenes dag med stuens personale	Procentdel af dagen hvor børnene kun er sammen med stuens personale	50,49 (26,56)	228	58,66 (31,90)	128	58,77 (23,71)	189	55,28 (30,30)	545
Procentdel af ledelsens tid med børnene	Procentdel af lederens arbejdstid med børnene	21,42 (19,42)	186	28,9 (24,95)	110	49,48 (27,26)	170	33,42 (26,89)	466
Antal dage på egen legeplads ud af fem dage	Antal dage på egen legeplads i den seneste uge	4,98 (0,12)	192	4,99 (0,09)	114	4,89 (0,46)	170	4,95 (0,29)	476
Antal dage på udflugt ud af fem dage	Antal dage på legeplads/udflugt uden for institutionen i den seneste uge	1,76 (1,24)	192	2,22 (1,46)	116	2,01 (1,48)	171	1,96 (1,40)	479
Madordning	1 = ja, 0 = nej	0,58 (0,50)	192	0,51 (0,50)	116	0,36 (0,48)	171	0,48 (0,50)	479
Mad i eget køkken	1 = ja, 0 = nej	0,86 (0,35)	111	0,86 (0,35)	59	0,90 (0,30)	62	0,87 (0,34)	232
Hensyn til forældres madønsker	Fra 1 (Slet ikke) til 5 (i meget høj grad)	3,5 (1,29)	111	3,71 (1,33)	59	3,08 (1,30)	62	3,44 (1,31)	232
Udflytter og skovbørnehave	1 = ja, 0 = nej	0,07 (0,26)	192	0,13 (0,34)	116	0,20 (0,40)	171	0,13 (0,34)	479
Specialpladser	1 = ja, 0 = nej	0,08 (0,27)	180	0,13 (0,34)	100	0,02 (0,14)	147	0,07 (0,26)	427

Note: Der er ikke foretaget signifikantest. Tabellen viser udelukkende gennemsnit (Gn. snit), standardafvigelse (std. afv.) og antal institutioner (n).

3.2.2 Voksen-barn interaktion og aktiviteter

I undersøgelsen har vi to mål for voksen-barn interaktion. For det første er respondenterne blevet bedt om at vurdere, hvor stor en procentdel af deres egen arbejdstid som leder, vedkommende bruger sammen med børnene. I de kommunale børnehaver har lederne i gennemsnit svaret cirka 21 procent af deres tid, i de private børnehaver knap 50 procent og i de selvejende børnehaver ca. 29 procent. For det andet har vi bedt respondenterne skønne, hvor stor en andel af dagen, børnene bruger udelukkende sammen med personale fra deres egen gruppe/stue. For alle tre ejerskabsformer er det cirka halvdelen af dagen eller lidt mere, som børnene bruger med personale fra deres egen stue. I de kommunale børnehaver ligger den gennemsnitlige vurdering på 50,5 procent, og for både de selvejende og private børnehaver er det 59 procent.

Vi har også i meget begrænset omfang undersøgt børnenes aktiviteter med to indikatorer, som måler, hvor mange dage i løbet af en uge børnene kommer på ture ud af børnehaven, og hvor mange dage i løbet af en uge, de er på egen legeplads. I både de kommunale, selvejende og private børnehaver har børnene i gennemsnit været på egen legeplads hver dag i den seneste uge. Tilsvarende har børnene i alle tre ejerskabsformer i gennemsnit været på udflugt i rundt regnet to dage i løbet af den seneste uge. Spredningen omkring gennemsnittet viser en vis variation i svarene for sidstnævnte. Inden for én standardafvigelse fra gennemsnittet varierer børnehaverne med +/- 1,5 dage med udflugter inden for den seneste uge.

3.2.3 Særlige services/tilbud

De sidste tematiske indikatorer for proceskvalitet er services relateret til madordning samt særlige tilbud i form af specialpladser eller udflytter/skovbørnehave.

Der er 58 procent af de kommunale, 51 procent af de selvejende og 36 procent af de private børnehaver, som har madordning på undersøgelsestidspunktet. Blandt dem laves maden endvidere i institutionens eget køkken hos næsten 90 procent i alle ejerskabsformer. Den sidste indikator relateret til madservices er hensyn til forældres ønsker til børnenes mad på en skala fra 1-5, hvor 1 svarer til, at der slet ikke tages hensyn og 5 svarer til, at der i meget høj grad tages hensyn. Her har de kommunale børnehaver i gennemsnit svaret 3,5, de selvejende børnehaver 3,7, og de private børnehaver 3 ud af 5.

Vender vi blikket mod de to sidste procesindikatorer fra undersøgelsen, specialpladser og udflytter/skovbørnehave, er der 13 procent af de selvejende børnehaver, som har specialpladser til børn med særlige behov, 2 procent af de private børnehaver og 8 procent af de kommunale børnehaver. Blandt de private børnehaver har 20 procent svaret, at børnehaven helt eller delvist er udflytter/skovbørnehave, mens der er 13 procent af de selvejende og 7 procent af de kommunale børnehaver, som har tilkendegivet, at de er en udflytter/skovbørnehave.

3.2.4 Multivariate analyseresultater for proceskvalitet

Tabel 3.4 viser resultaterne fra de multivariate regressionsanalyser, hvor den første kolonne angiver de processuelle kvalitetsindikatorer som afhængige variable. De næste to kolonner viser de ustandardiserede koefficienter ved enten OLS regression eller de gennemsnitlige marginale effekter i procentpoint ved logistisk og fractional response regression for henholdsvis private og selvejende børnehaver sammenlignet med kommunale børnehaver. Den fjerde kolonne sammenligner koefficienten for de selvejende børnehaver med de private børnehaver og er angivet

med "**", hvis forskellen er signifikant, og med "-", hvis den er insignifikant. Koefficienten for de selvejende børnehaver er kun afrapporteret i tabellen hvis signifikant for overskuelighedens skyld. De sidste tre kolonner viser antal respondenter/institutioner (N), hvor meget af variationen i hver indikator, som ejerskab og alle kontrolvariablene kan forklare (R^2) inklusiv modellens signifikansniveau angivet med stjerner, samt regressionsmetode for hver afhængig variabel.

Resultaterne viser, at der i forhold til samarbejdet og kommunikationen mellem forældre og institution kun er ét indeks, hvor der er en signifikant forskel, når der er kontrolleret for bl.a. institutionernes størrelse, socioøkonomiske faktorer mv. De private børnehaver svarer i gennemsnit 0,26 højere på indekset for inddragelse af forældre i aktiviteter sammenlignet med de kommunale børnehaver ($p < 0,05$). Resultatet understøtter de deskriptive resultater, hvor der kun var forskel i gennemsnittene ved aktivitetsindekset.

I forhold til voksen-barn interaktion er resultaterne for begge indikatorer signifikante. Ledelsen i de private børnehaver bruger gennemsnitligt 17,5 procent mere af deres tid sammen med børnene sammenlignet med de kommunale, mens det for de selvejende børnehaver er ca. 6 procent mere end de kommunale, når der er kontrolleret for baggrundsforhold. Endvidere er børnene i de private børnehaver i gennemsnit sammen med personale fra deres egen stue 9,8 procent mere af deres dag sammenlignet med børn i kommunale børnehaver. I de selvejende børnehaver er børnene i gennemsnit sammen med personale fra egen stue 7,7 procent mere af dagen sammenlignet med de kommunale børnehaver.

I forhold til aktiviteter med børnene er det kun resultaterne for antal dage på udflugt, som er signifikante og gennemsnitligt 0,5 dag højere i de private og selvejende børnehaver sammenlignet med de kommunale, når der kontrolleres for baggrundsforhold.

Ved de tre indikatorer relateret til madservices er det endvidere kun madordning, som viser signifikante forskelle, når der kontrolleres for andre variable end ejerskab. Sandsynligheden for, at børnehaven har madordning, falder med 11,7 procentpoint ($p < 0,1$) og 19 procentpoint ($p < 0,05$), hvis den er henholdsvis privat eller selvejende sammenlignet med de kommunale børnehaver, hvor gennemsnitligt 58 procent har en madordning.

Slutteligt har vi to indikatorer for særlige tilbud i form af specialpladser og skovbørnehave/udflytter, hvor kun resultaterne for de private børnehaver er signifikante, når der kontrolleres for baggrundsforhold. Sandsynligheden for, at børnehaven er helt eller delvist udflytter- eller skovbørnehave stiger med 14 procentpoint, når børnehaven er privat, sammenlignet med de kommunale børnehaver, hvor gennemsnitligt 7 procent er udflytter/skovbørnehave. Sandsynligheden for, at der er specialpladser i børnehaven falder derimod med 5 procentpoint, når børnehaven er privat sammenlignet med de kommunale børnehaver, hvor gennemsnitligt 8 procent har specialpladser til børn med særlige behov. De selvejende institutioner har også i højere grad specialpladser end de private børnehaver - her stiger sandsynligheden for specialpladser med 0,13 procentpoint i de selvejende børnehaver sammenlignet med de private børnehaver.

Tabel 4.4. Multivariate analyser af proceskvalitet.

	Privat (reference: kommunal)	Selvejende (reference: kommunal)	Selvejende (reference: privat)	N	R2/ pseudo R2	Metode
Afhængige variable	<i>Ustand. koef./ Gen.snit. mar- ginale effekter</i>	<i>Ustand. koef./ Gen.snit. mar- ginale effekter</i>			<i>Model signifi- kans</i>	
Forældreindeks kommu- nikation (fem items)	0,04 (0,07)	0,05 (0,07)	-	417	0,02	OLS
Forældreindeks aktivite- ter (fire items)	0,26** (0,11)	0,03 (0,09)	-0,22** (0,09)	417	0,17***	OLS
Forældreindeks indflydel- se (tre items)	-0,13 (0,10)	0,06 (0,12)	-	417	0,07***	OLS
Procentdel af ledelsens tid med børnene	17,46*** (2,94)	6,09* (3,14)	-11,38*** (3,82)	395	0,31***	OLS
Procentdel af børnenes dag med stuens persona- le	9,76** (4,20)	7,71* (4,37)	-	417	0,08***	OLS
Antal dage på egen lege- plads ud af fem dage	-0,03 (0,03)	0,01 (0,01)	0,04* (0,02)	414	0,03***	OLS
Antal dage på udflugt ud af fem dage	0,51*** (0,16)	0,47*** (0,17)	-	417	0,07***	OLS
Madordning	-0,12* (0,06)	-0,19** (0,07)	-	417	0,12***	Logistisk
Mad i eget køkken	0,06 (0,05)	0,02 (0,04)	-	196	0,16***	Logistisk
Hensyn til forældres madønsker	-0,31 (0,25)	-0,07 (0,36)	-	196	0,13***	OLS
Udflytter og skovbørne- have	0,14*** (0,04)	0,06 (0,03)	-0,06** (0,03)	417	0,10***	Logistisk
Specialpladser	-0,08* (0,02)	0,03 (0,04)	0,13** (0,06)	417	0,25***	Logistisk

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. * $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$.

Note: Ustandardiserede koefficienter er angivet for OLS regression, gennemsnitlige marginale effekter (procentpoint) er angivet for logistisk og fractional regression.

Note: Alle modeller er kørt med følgende kontrolvariable: Procent børn med særlige behov, Åbningstimer, Forældres økonomiske situation, Indmeldte børn, Ressourcetildeling til pladser for børn med særlige behov, Befolkningstæthed pr. 1000 km², Socioøkonomisk indeks, Månedlig takst for plads i daginstitution for 3-5 årige, Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige.

Note: Koefficienten for de selvejende sammenlignet med de private er kun afrapporteret i tabellen hvis signifikant.

4 Konklusion

Formålet med denne undersøgelse har været at bidrage til en beskrivelse af de pædagogiske og fysiske rammer i danske børnehaver for 3-5 årige på tværs af forskellige ejerskabsformer, herunder at belyse, hvorvidt der er systematiske forskelle i kvaliteten på tværs af offentlige, selvejende og private børnehaver. Undersøgelsen har fokuseret på strukturel kvalitet (f.eks. normering, uddannelse og fysiske rammer) og processuel kvalitet (f.eks. forældresamarbejde, madordning og aktiviteter). Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse udsendt til i alt 1.943 kommunale, selvejende og private børnehaver, hvilket resulterede i en svarrate på 30,4 procent med 591 helt eller delvist gennemførte besvarelser, som er blevet brugt i rapportens analyser. I det følgende opsummeres og diskuteres undersøgelsens hovedresultater. Dernæst konkluderer vi på undersøgelsen og diskuterer en række centrale forbehold ved rapporten. Afslutningsvist peger vi på mulighederne for en række yderligere analyser af kvaliteten i daginstitutioner med forskellig ejerskabsform.

4.1 Forskelle i kvalitet baseret på spørgeskemaundersøgelsen

I rapportens kapitel 4 præsenterede vi først en deskriptiv analyse af gennemsnittet for de tre ejerskabsformer for hver kvalitetsindikator uden test for signifikans eller kontrol for baggrundsforhold. Her fremgik det bl.a. for de strukturelle kvalitetsparametre at:

- De private børnehaver gennemsnitligt har færre børn pr. pædagogisk medarbejder sammenlignet med de kommunale inden for de otte undersøgte personalekategorier (hhv. fuldtids- og deltids pædagoger, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter samt personale med anden uddannelse og ledere).
- De kommunale børnehaver i gennemsnit har 3,2 børnegrupper/stuer, de selvejende i gennemsnit er ind delt i 3 børnegrupper/stuer, og de private børnehaver gennemsnitligt har 2,2 børnegrupper/stuer.
- Mellem 19 og 23 procent af det pædagogiske personale er nyansat inden for de seneste 12 måneder i alle tre ejerskabsformer, hvor de private har den højeste andel af nyansatte.
- Andelen af personale, der er blevet afskediget eller har sagt op inden for de seneste 12 måneder, er 13 procent for både de kommunale og private børnehaver og 16 procent i de selvejende børnehaver.
- I gennemsnit 95 procent af de kommunale børnehaver har eget rum til hver børnegruppe, mens gennemsnittet i de selvejende og private børnehaver er henholdsvis 78 procent og 85 procent.

Og for de processuelle kvalitetsparametre viste de deskriptive resultater bl.a. at:

- De kommunale børnehaver har gennemsnitligt svaret 3,5, de private børnehaver 3,8 og de selvejende børnehaver 3,4 på en skala fra 1-5 for graden af forældreinddragelse i sociale og praktiske aktiviteter.
- I de kommunale børnehaver har lederne i gennemsnit svaret, at de bruger cirka 21 procent af deres tid med børnene, i de private børnehaver knap 50 procent af tiden og i de selvejende børnehaver cirka 29 procent af tiden.

- I de kommunale børnehaver bruger børnene 50,5 procent af dagen udelukkende med personale fra egen stue, og for både de selvejende og private børnehaver er det tilsvarende tal cirka 59 procent.
- De kommunale børnehaver har i gennemsnit arrangeret udflugter ud af huset 1,8 dage i løbet af den seneste uge, mens det tilsvarende tal er 2,2 dage for selvejende børnehaver og 2 dage for private børnehaver, der har svaret på spørgeskemaet.
- Der er 58 procent af de kommunale, 51 procent af de selvejende og 36 procent af de private børnehaver, som har en madordning på undersøgelsestidspunktet.
- 13 procent af de selvejende børnehaver har specialpladser til børn med særlige behov, mens 2 procent af de private og 8 procent af de kommunale har specialpladser.
- Blandt de private børnehaver har 20 procent svaret, at børnehaven helt eller delvist er en udflytter/skovbørnehave, mens der er 13 procent af de selvejende og 7 procent af de kommunale børnehaver, der helt eller delvist er udflytterbørnehaver.

I kapitel 4 præsenterede vi også resultaterne af en række multivariate regressionsanalyser af samtlige kvalitetsindikatorer, hvor vi kontrollerede for baggrundsforhold på både institutionsniveau (f.eks. børnesammensætning og institutionens størrelse) og kommuneniveau (f.eks. socioøkonomisk indeks og dagtilbudstakst), for at kunne belyse betydningen af ejerskab på kvalitet, når der er kontrolleret for relevante tredjevariable.

De multivariate analyser viste overordnet set, at der set i forhold til antallet af statistiske test i analyserne af strukturel og processuel kvalitet var relativt få signifikante forskelle mellem ejerskabsformerne, når der kontrolleres for relevante forskelle på institutions- og kommuneniveau. Det drejer sig om følgende strukturelle resultater, der er signifikante og dermed med en vis sikkerhed kan antages ikke at være fremkommet ved en tilfældighed:

- Normering: Sammenlignet med de kommunale børnehaver har de private børnehaver gennemsnitligt 7,6 færre børn pr. fuldtidsansat pædagogmedhjælper, 9,6 færre børn pr. deltidsansat pædagogmedhjælper og 4,9 færre børn pr. leder. De selvejende børnehaver har 4,7 færre børn pr. deltidsansat pædagog, 6,7 færre børn pr. deltidsansat pædagogmedhjælper og 5,4 færre børn pr. leder sammenlignet med de kommunale børnehaver.
- Efteruddannelse: De private og selvejende børnehaver har en signifikant større andel af medarbejdere med intern efter- og videreuddannelse svarende til 8 procentpoint mere end de kommunale børnehaver.
- Personalets stabilitet: De private og selvejende børnehaver har gennemsnitligt haft ca. 0,4 færre dage med vikarer ud af fem dage end de kommunale på undersøgelsestidspunktet.
- Fysiske rammer: Sandsynligheden for, at børnehaven har et fællesrum til fysisk udfoldelse, stiger med 11 procentpoint, hvis den er privat, mens sandsynligheden for, at børnegrupperne har eget rum falder med 18 procentpoint, når børnehaven er selvejende sammenlignet med kommunal.

For de processuelle kvalitetsindikatorer viste de multivariate analyser, at følgende resultater var signifikante:

- Forældresamarbejde: Private børnehaver svarer 0,26 point højere på en skala fra 1-5 for inddragelse af forældre i sociale og praktiske aktiviteter sammenlignet med kommunale børnehaver.

- Ledernes tid med børnene: Lederne i de private og selvejende børnehaver svarer, at de gennemsnitligt bruger hhv. 17,5 og 6 procent mere af deres tid med børnene end lederne i de kommunale børnehaver.
- Aktiviteter uden for institutionen: Børnene i de private og selvejende børnehaver er gennemsnitligt en halv dag mere på udflugt uden for institutionen på en typisk uge sammenlignet med de kommunale børnehaver.
- Madordning: Sandsynligheden for, at børnehaven har madordning falder med 12 og 19 procentpoint, når børnehaven er hhv. privat og selvejende sammenlignet med kommunale børnehaver.
- Særlige tilbud og specialpladser: Sandsynligheden for, at børnehaven er udflytter/skovbørnehave stiger med 14 procentpoint, når børnehaven er privat sammenlignet med kommunal, mens sandsynligheden for specialpladser til børn med særlige behov til gengæld falder med 8 procentpoint, når børnehaven er privat.

4.2 Konklusion og forbehold

Den samlede analyse af de indsamlede spørgeskemadata viser, at der er en tendens til, at de private og til dels de selvejende børnehaver inden for en række af personalekategorierne har færre børn pr. ansat sammenlignet med de kommunale børnehaver, dvs. en bedre normering. Billedet er nogenlunde det samme for processuel kvalitet med undtagelse af madordning, som i højere grad findes i de kommunale børnehaver, og specialpladser til børn med særlige behov, som i højere grad tilbydes af de kommunale og selvejende børnehaver end af de private børnehaver. I afsnit 4.3 diskuterer vi resultaterne i lyset af konklusionerne fra tidligere studier af forskelle i kvalitet mellem offentlige og private dagtilbud.

Tre centrale forbehold skal understreges i forhold til denne undersøgelses validitet og datagrundlag. Det ene forbehold er, at besvarelsesprocenten er 30,4. Det kan generelt i denne type af studier ikke udelukkes, at der er systematiske forskelle i, hvem der har svaret og ikke svaret, hvilket reducerer repræsentativiteten af undersøgelsen i forhold til alle kommunale, private og selvejende børnehaver. Frafaldsanalyserne indikerer, at der er få signifikante forskelle mellem de institutioner, der har svaret på undersøgelsen, og institutionerne i stikprøven ud fra de parametre på institutionsniveau og kommuneniveau, som det har været muligt at inddrage. Det udelukker dog ikke, at der er andre forskelle, som vi ikke har kunnet teste for, og dertil er det begrænset, hvor meget vi kan udlede om repræsentativitet på baggrund af de aggregerede kommunale nøgletal.

Det andet forbehold vedrører dataanalyserne. Analyserne er baseret på selvrapporterede svar fra en spørgeskemaundersøgelse blandt lederne af børnehaverne, og vi kan derfor ikke udelukke, at respondenterne enten bevidst eller ubevidst fejlrapporterer oplysninger, hvilket er en potential fejlkilde i alle spørgeskemaundersøgelser og derfor også i nærværende rapport. Som beskrevet i kapitel 3 har vi i forbindelse med validering af datasættet fundet eksempler på fejlrapporteringer, som vi enten har korrigeret gennem kontrol af institutionens hjemmeside (fx af antal stuer eller personale) eller har slettet i tilfælde, hvor indtastningen var åbenlyst forkert, og vi ikke kunne validere oplysningen gennem andre datakilder. Endvidere kan der være variation mellem de enkelte institutioner inden for én kommune på nogle baggrundsforhold, som der ikke kontrolleres for, når vi anvender kommunale nøgletal. Nogle af disse forskelle opvejes af de inkluderede kontrolvariable på institutionsniveau, f.eks. ved at medtage

vurdering af forældrenes økonomiske baggrund fra surveyen frem for kun at kontrollere for socioøkonomisk indeks på kommuneniveau. Slutteligt kan vi ikke udelukke, at der er andre relevante faktorer, end dem vi har inkluderet i de multivariate analyser, som kan påvirke de undersøgte kvalitetsindikatorer (omitted variable bias).

Det sidste forbehold relaterer sig til ejerskabsformen private børnehaver, der som nævnt i rapportens kapitel 1 både omfatter private børnehaver uden driftsoverenskomst og selvejende børnehaver uden driftsoverenskomst med kommunen. Begge typer af børnehaver er oprettet som private institutioner i henhold til dagtilbudslovens bestemmelser om private børnehaver (se oversigten i denne rapport's tabel 1.1). Der findes ingen opgørelser over, hvor stor en andel af de private institutioner der er selvejende institutioner uden driftsoverenskomst, og hvor stor en andel der er private institutioner. Vores indtryk fra samtaler med de relevante organisationer, som repræsenterer de private og selvejende daginstitutioner i Danmark, er, at hovedparten af de private institutioner er selvejende institutioner uden driftsoverenskomst, men organisationerne har desværre ikke systematiske data på dette. Manglen på sådanne data betyder, at en yderligere fininddeling af de private institutioner i private institutioner, som må udtage profit, og selvejende institutioner opererende under dagtilbudslovens bestemmelser om private institutioner, men uden mulighed for at udtage profit, desværre ikke er mulig.

Ligeledes findes der heller ingen samlede tal for, hvor mange af de private institutioner som må udtrække et overskud af driften, som faktisk gør det. Dermed bliver ejerskabsformen private institutioner som nævnt flere gange i rapporten en forholdsvis bred kategori med såvel selvejende institutioner uden driftsoverenskomst, private institutioner uden driftsoverenskomst, som ikke udtager profit, og private institutioner uden driftsoverenskomst, som udtager profit. En yderligere fininddeling kræver, at Danmarks Statistik eller andre offentlige myndigheder begynder at opgøre ejerskabsformerne for danske daginstitutioner mere detaljeret.

4.3 Afrunding og videre analyser

Siden de første lovændringer i 2000'erne gjorde det muligt at etablere og drive private daginstitutioner i Danmark, er der opstået en større mangfoldighed i dagtilbud til børn i alderen 0-5 år, som tidligere traditionelt blev varetaget af kommunale og selvejende institutioner. I dag er omkring 2.800 børnehaver kommunale og 1.050 børnehaver, der fordeler sig nogenlunde ligeligt mellem private og selvejende ejerskabsformer. Denne udvikling gør det vigtigt at belyse og sammenligne de pædagogiske og fysiske rammer på tværs af kommunale, selvejende og private børnehaver for at forstå forskelle og ligheder på tværs af ejerskabsformer.

Vi har i rapporten operationaliseret kvalitetsbegrebet på baggrund af Donabedians tredelte tilgang i struktur, proces og outcome-kvalitet. I praksis har vi dog afgrænset rapporten til at belyse, hvordan ejerskab påvirker strukturel kvalitet og proceskvalitet, da outcome-kvalitet ville kræve registerbaserede data for at kunne belyse børnenes sociale, kognitive og arbejdsmarkedsrelaterede udvikling senere i livet. En tilsvarende tilgang anvendes i en stor del af den internationale litteratur, som er blevet gennemgået i det systematiske review, der ligger til grund for denne undersøgelse.

Gennemgangen af den internationale litteratur om kvalitet i forskellige ejerskabsformer på dagtilbudsområdet viste overordnet set en tendens til, at de offentlige institutioner tilbyder højere kvalitet målt på både strukturelle

kvalitetsindikatorer og processuelle kvalitetsindikatorer. Dog var der også en del studier, som ikke viste nogen signifikante forskelle i kvalitet, mens kun få studier fandt højere proceskvalitet eller strukturel kvalitet i de private institutioner.

Til sammenligning viser resultaterne af denne undersøgelse, at der for de fleste af de undersøgte strukturelle og processuelle kvalitetsmål ikke er signifikante forskelle mellem offentlige, selvejende og private institutioner. I forhold til de relativt få signifikante forskelle i de statistiske test kan det ikke udelukkes, at det skyldes et begrænset antal observationer, som varierer mellem omkring 100 til 400 respondenter i de forskellige regressionsmodeller, da ikke alle spørgsmål er besvaret af alle respondenter. Det mindsker sandsynligheden for at finde signifikante forskelle, selvom der faktisk ville være forskelle ved flere observationer. Desuden er det vigtigt at være opmærksom på, at vi i rapporten gennemfører et stort antal statistiske test med mere end 30 afhængige variable, hvilket i sig selv øger sandsynligheden for at finde "falske positive" resultater (ved et p-niveau på 0,05 vil hver tyvende test i gennemsnit være falsk positiv).

Sammenlignet med den internationale litteratur adskiller vores danske resultater sig fra de internationale studier ved, at de private børnehaver generelt har fx færre børn pr. voksen end de offentlige børnehaver på de indikatorer, hvor forskellene er statistisk signifikante. Der kan være forskellige årsager til denne forskel på resultaterne i den internationale litteratur og vores resultater på baggrund af danske data. Én mulighed er, at tilskudssystemet er meget ensartet for daginstitutioner uanset ejerskabsform i Danmark i modsætning til lande som USA og Australien, hvor offentlige dagtilbud ofte tilbydes børn af forældre, som økonomisk og socialt er relativt dårligt stillet og ikke kan betale for privat pasning. Privat børnepasning beskrives i en række af de internationale studier som baseret på et begrænset eller intet tilskud til driften, hvilket kan være en medvirkende årsag til, at de private institutioner i de internationale undersøgelser har tendens til lavere normeringer end de offentlige børnehaver.

Uanset ejerskabsform modtager de danske børnehaver således tilskud fra kommunen, som udgør op til 75 procent af de samlede driftsomkostninger i de kommunale tilbud, hvortil de private institutioner endvidere kan opkræve en større egenbetaling end de kommunale og selvejende institutioner på driftsoverenskomst. Vi er i forbindelse med indsamlingen af data til denne undersøgelse stødt på flere eksempler på private børnehaver, som skriver på deres hjemmeside, at de har valgt at opkræve en højere forældrebetaling for at kunne tilbyde en bedre normering. Det er en mulig forklaring på, at især de private institutioner i vores undersøgelse i gennemsnit har færre børn pr. voksen. Men det kan også skyldes andre forhold såsom organisering af arbejdet, økonomistyring, fordeling mellem fastansat personale og vikarer mv. Disse mulige forklaringer kan ikke efterprøves med de data, vi har til rådighed i denne undersøgelse, men de vil være vigtige at efterprøve i uddybende undersøgelser, da der potentielt ligger et læringspotentiale i en dybere forståelse af, hvordan daginstitutionerne organiserer og leder arbejdet, og hvilken betydning disse faktorer har for kvalitetsparametre såsom normering, sygefravær og tid med børnene.

For fremtidige undersøgelser af normeringer, fysiske rammer og kvalitet i dagtilbud peger denne undersøgelse på flere muligheder. For det første vil systematiske observationsstudier af interaktionen mellem personale og børn kunne bidrage med vigtig viden om den procesmæssige kvalitet i dagtilbuddene. Sådanne undersøgelser er ressourcekrævende, fordi de kræver et stort antal observationsstudier i institutioner med både kommunalt, selvejende og privat ejerskab. Sådanne undersøgelser er imidlertid vigtige, fordi de kan bidrage med uddybende viden om

kvaliteten af det pædagogiske arbejde i institutionerne. En anden vigtig mulighed er at forsøge at designe register-baserede studier, som belyser langsigtede effekter af at være indskrevet i henholdsvis kommunale, selvejende og private dagtilbud. Sådanne undersøgelser kan fx belyse, om ejerskabsform af dagtilbuddet er korreleret med senere præstationer i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, samtidig med at det er meget vigtigt at være opmærksom på og kontrollere for, at der kan være en selektion i hvilke børn (og forældre) der vælger - og bor i områder med - henholdsvis kommunale, selvejende og private dagtilbud.

Referencer

- Andrew, A., Attanasio, O., Bernal, R., Sosa, L. C., Krutikova, S., & Rubio-Codina, M. (2019). *Preschool Quality and Child Development* (No. w26191). National Bureau of Economic Research.
- Bjørnstad, E., & Os, E. (2018). Quality in Norwegian childcare for toddlers using ITERS-R. *European early childhood education research journal*, 26(1), 111-127.
- Christoffersen, M., Højen-Sørensen, A.-K., & Laugesen, L. (2014). *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt*. Copenhagen: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Coley, R., Votruba-Drzal, E., Collins, M., & Cook, K. (2016). Comparing public, private, and informal preschool programs in a national sample of low-income children. *Early Childhood Research Quarterly*, 36, 91-105.
- Dietrichson, J., Lykke Kristiansen, I., & Viinholt, B. A. (2020). Universal Preschool Programs And Long-Term Child Outcomes: A Systematic Review. *Journal of Economic Surveys*, 34(5), 1007-1043.
- Donabedian, A. (1983). Quality assessment and monitoring. Retrospect and Prospect. *Evaluation and the Health Professions*, 6(3), 363-375.
- Donabedian, A. (1988). Quality assessment and assurance: unity of purpose, diversity of means. *Inquiry*, 25 (1), 173-192.
- Donabedian, A. (2003). An introduction to quality assurance in health care. *International Journal for Quality in Health Care*, vol. 15 (4): 357-358.
- Gambaro, L., Stewart, K., & Waldfogel, J. (2015). A Question of Quality: Do Children from Disadvantaged Backgrounds Receive Lower Quality Early Childhood Education and Care? *British Educational Research Journal*, 41(4), 553-574.
- Henry, G. T., & Gordon, C. S. (2006). Competition in the sandbox: A test of the effects of preschool competition on educational outcomes. *Journal of Policy Analysis and Management*, 25(1), 97-127.
- Hjelmar, U., Bhatti, Y., Petersen, O. H., Rostgaard, T., & Vrangbæk, K. (2018). Public/private ownership and quality of care: Evidence from Danish nursing homes. *Social Science & Medicine*, 216, 41-49.
- Krashinsky, M. (1978). The cost of day care in public programs. *National Tax Journal*, 31(4), 363-372.
- Kushman, J. E. (1979). A three-sector model of day care center services. *Journal of Human Resources*, 14(4), 543-562.
- Lam, M., Klein, S., Freisthler, B., & Weiss, R. E. (2013). Child center closures: Does nonprofit status provide a comparative advantage? *Children and Youth Services Review*, 35(3), 525-534.

- Lera, M.-J., & et al. (1996). Quality of Educational Settings for Four-Year-Old Children in England. *European Early Childhood Education Research Journal*, 4(2), 21–32.
- Mangione, P. L., Lally, J. R., Poole, J. L., Tuesta, A., & Paxton, A. R. (2011). Integrating Resources and Strategies Into an Emerging System of Professional Development: The Case of PITC in California. *Zero to Three*, 32(1), 11–17.
- Mangione, Peter L., Kerry Kriener-Althen og Jennifer Marcella (2016). Measuring the multifaceted nature of infant and toddler care quality. *Early Education and Development*, 27(2): 149-169.
- Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (2014). Normeringer i dagtilbud. Model for en årsopgørelse af normeringer i dagtilbud. København K: Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2015a). Bekendtgørelse om dagtilbud. BEK nr 599 af 30/04/2015.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2015b). Vejledning om dagtilbud mv. VEJ nr 9109 af 27/02/2015.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016a). Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven). LBK nr 748 af 20/06/2016.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016b). Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om dagtilbud. BEK nr 884 af 27/06/2016.
- Mocan, H. N. (1997). Cost Functions, Efficiency, and Quality in Day Care Centers. *The Journal of Human Resources*, 32(4), 861-891.
- Morris, J. R., & Helburn, S. W. (2000). Child care center quality differences: The role of profit status, client preferences, and trust. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 29(3), 377-399.
- Pessanha, Manuela, Cecilia Aguiar og Joaquim Bairrao (2007). Influence of structural features on Portuguese toddler child care quality. *Early Childhood Research Quarterly*, 22: 204-214.
- Petersen, O. H., & Hjelm, U. (2013). Marketization of welfare services in Scandinavia: A review of Swedish and Danish experiences. *Scandinavian Journal of Public Administration*, 17(4), 3-20.
- Rentzou, K. and Sakellariou, M. (2011). The quality of early childhood educators: Children's interaction in Greek child care centers. *Early Childhood Education Journal*, 38, 367-376.
- Social- og Indenrigsministeriet (2019). SIMs Kommunale Nøgletal. Hentet d. 10. December 2019: <http://noegletal.dk/>
- Teal, F. (1992). The Use and Cost of Child Care in Australia. *Australian Economic Review*, 25(1), 3.
- Trætteberg, H. S., & Fladmoe, A. (2019). Quality Differences of Public, For-Profit and Nonprofit Providers in Scandinavian Welfare? User Satisfaction in Kindergartens. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 1-15.

Udbudsrådet (2011). Konkurrence på daginstitutionsområdet – erfaringer, muligheder og effekter. København: Udbudsrådet.

Vamstad, J. (2012). Co-production and Service Quality: The Case of Cooperative Childcare in Sweden. *Voluntas: International Journal of Voluntary & Nonprofit Organizations*, 23(4), 1173–1188.

Warner, M. E., & Gradus, R. H. J. M. (2011). The Consequences of Implementing a Child Care Voucher Scheme: Evidence from Australia, the Netherlands and the USA. *Social Policy & Administration*, 45(5), 569-592.

Appendiks 1: Spørgeskema til daginstitutioner

Spørgeskemaundersøgelse om pædagogiske og fysiske rammer i danske børnehaver

Velkommen til spørgeskemaundersøgelsen om pædagogiske og fysiske rammer i danske børnehaver.

Det vil tage omkring 20-25 minutter at besvare alle spørgsmål.

Denne undersøgelse omhandler kun børnehaver. Derfor vil vi gerne bede dig om, at du i din besvarelse kun forholder dig til børnehavedelen, såfremt det er en aldersintegreret institution.

Det vil fremgå undervejs, hvor langt du er i din besvarelse, og det er muligt at forlade undersøgelsen og forsætte på et andet tidspunkt.

Før du starter, vil vi gerne bede dig om at læse, hvordan forskningsprojektet behandler og opbevarer de indsamlede data: Samtykkeerklæring

Jeg bekræfter, at jeg ønsker at deltage i denne forskningsundersøgelse. ☐

Som det allerførste vil vi gerne bede dig angive din stillingsbetegnelse i institutionen.

Hvad er din nuværende stillingsbetegnelse?

- ☐ Pædagogisk leder ☐ Daglig leder
- ☐ Administrativ leder ☐ Teamleder
- ☐ Afdelingsleder ☐ Leder
- ☐ Souschef ☐ Andet

Andet, angiv venligst:

De næste spørgsmål handler om daginstitutionens åbningstider og normering. Husk, hvis det er en aldersintegreret institution, skal du kun svare for børnehavedelen.

Har institutionen natåbent og/eller weekendåbent?

☐ Ja ☐ Nej

Tak for dit svar. Da undersøgelsen ikke inkluderer institutioner med nat- og/eller weekendåbent, skal du ikke besvare resten af spørgeskemaet. Vi beklager ulejligheden og takker for din hjælp.

Hvor mange timer er børnehaven åben om ugen?

Hvor mange pladser er børnehaven normeret til?

(Inklusiv pladser til børn med særlige behov.)

Hvor mange børn er indmeldt i børnehaven per dags dato?

(Inklusiv børn med særlige behov.)

Hvor mange stuer/grupper er børnene i børnehaven inddelt i?

(Her menes den gruppe, som børnene primært er tilknyttet. Tænk igen kun på børnehavedelen, hvis din institution er en integreret institution.)

Hvor stor en procentdel af dagen er børnene typisk kun sammen med personale fra deres egen gruppe/stue i tidsrummet mellem kl. 8-16?

0 procent

100 procent

☐

(TIP: Tænk f.eks. på morgen, formiddag, frokost og eftermiddag)

I det følgende stiller vi dig nogle spørgsmål om daginstitutionens personale. Hvis det er en aldersintegreret institution, er det vigtigt, at du kun svarer for børnehavedelen.

Hvordan fordeler personalet sig på nedenstående uddannelseskategorier?

(Angiv for hver kategori hvor mange, der er henholdsvis fuldtids- og deltidsansatte i børnehaven. Institutionens leder/ledere skal ikke tælles med)

Pædagoger (Heraf fuldtidsansatte - 37 timer pr. uge)

Pædagoger (Heraf deltidsansatte - 36 timer eller derunder pr. uge)

Pædagogisk assistent (Heraf fuldtidsansatte - 37 timer pr. uge)

Pædagogisk assistent (Heraf deltidsansatte - 36 timer eller derunder pr. uge)

Pædagogmedhjælper (Heraf fuldtidsansatte - 37 timer pr. uge)

Pædagogmedhjælper (Heraf deltidsansatte - 36 timer eller derunder pr. uge)

Personale med anden uddannelse (f.eks. psykolog, ergoterapeut, skolelærer, telepædagog, o.l.)
(Heraf fuldtidsansatte - 37 timer pr. uge)

Personale med anden uddannelse (f.eks. psykolog, ergoterapeut, skolelærer, telepædagog, o.l.)
(Heraf deltidsansatte - 36 timer eller derunder pr. uge)

Hvor mange ansatte inden for nedenstående stillingskategorier har personaleledelsesansvar?

(Tip: Med ledelsesansvar mener vi f.eks., at man holder medarbejderudviklingssamtaler, forhandler ansættelse og løn for medarbejderne og varetager øvrige administrative og ledelsesmæssige opgaver ift. institutionens personale)

Ledere/pædagogiske ledere

Souschef/afdelingsleder/teamleder med personaleledelsesansvar

Øvrige ledere uden personaleledelsesansvar

Hvor stor en procentdel af din egen arbejdstid bruger du med børnene i børnehaven?

0 procent

100 procent

Tænk tilbage på den seneste uge og giv din bedste vurdering.

Hvor mange af pædagogerne, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælperne i børnehaven er henholdsvis mænd og kvinder?

(Tip: tænk på børnehavens grupper/stuer én af gangen. Hvor mange mandlige og kvindelige pædagoger, assistenter og medhjælpere er der på stuerne i alt?).

Mænd

Kvinder

Hvor mange medarbejdere har inden for de seneste 12 måneder deltaget i kortere eller længereeksterne efter- og videreuddannelsesforløb, dvs. uden for institutionen?

(Det skal være forløb, der kvalificerer det pædagogiske arbejde, f.eks. diplomuddannelse eller kursus i f.eks. sprog eller mediepædagogik.)

Medarbejdere der har deltaget i eksterne efter- og videreuddannelsesforløb af i alt 2-4 dages varighed

Medarbejdere der har deltaget i eksterne efter- og videreuddannelsesforløb af mindst 5 dages varighed

Hvor mange medarbejdere har inden for de seneste 12 måneder deltaget i kortere eller længereinterne efter- og videreuddannelsesforløb, dvs. i daginstitutionen?

(Det kan være i form af pædagogiske dage, seminarer o.l., som kvalificerer det pædagogiske arbejde.)

Medarbejdere der har deltaget i interne efter- og videreuddannelsesforløb i daginstitutionen

Hvor mange pædagoger og pædagogmedhjælpere/assistenter er blevet ansat i børnehaven inden for de seneste 12 måneder?

Hvor mange pædagoger og pædagogmedhjælpere/assistenter er enten blevet afskediget eller har selv sagt op i børnehaven inden for de seneste 12 måneder?

De følgende spørgsmål handler om vikarer i institutionen. Husk, hvis det er en aldersintegreret institution, skal du kun svare for børnehavedelen.

Hvis du tænker på den seneste uge, hvor mange af disse dage har der været en eller flere vikarer i børnehaven, fordi nogen fra det faste personale har været fraværende i en kort periode, f.eks. grundet sygdom eller kursus ude af huset?

Vikarer ansat over længere tid i forbindelse med barsel og langtidssygdom skal ikke tælles med her. Det kan være svært at give et præcist tal, men giv gerne dit bedste skøn.

Hvis du tænker på den seneste uge, hvor mange forskellige vikarer har der været i børnehaven? (Dvs., hvis der i den seneste uge kun har været den samme vikar, så skal du skrive 1). Det kan være svært at give et præcist tal, men giv gerne dit bedste skøn.

Forskellige vikarer

I det følgende spørger vi til daginstitutionens forældresamarbejde og aktiviteter. Hvis det er en aldersintegreret institution, skal du kun svare for børnehavedelen.

Angiv venligst i hvilken grad dialogen mellem daginstitutionen og forældrene består af følgende former for kommunikation:

	Aldrig/næsten aldrig	Sjældent	Nogle gange	Ofte	Meget ofte/altid
Forældre orienteres skriftligt/mundtligt om aktiviteter og praktiske forhold i institutionen	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til trivelsssamtaler om deres barn	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til forældremøder	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre orienteres dagligt mundtligt om barnets dag	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre orienteres dagligt digitalt om barnets dag (f.eks. via en kommunikationsplatform, applikation på telefonen eller sociale medier som Facebook)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inddrages i udformningen af daginstitutionens pædagogiske tilgang (f.eks. gennem forældreråd, seminarer, møder eller workshops med forældrene)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældrene inddrages i disponeringen af institutionens økonomi (f.eks. gennem forældreråd/bestyrelse)	☐	☐	☐	☐	☐

Angiv venligst hvor ofte forældrene inviteres til at deltage i følgende aktiviteter i børnehaven/børnehavedelen:

	Aldrig/næsten aldrig	Sjældent	Nogle gange	Ofte	Altid
Forældre inviteres til at deltage i arrangementer i daginstitutionen (f.eks. sommerfest, julefest o.l.)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til at deltage som frivillige til sociale arrangementer (bager f.eks. kage eller står i boder)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til at deltage i rekruttering af personale til daginstitutionen (f.eks. gennem forældrebestyrelse/forældre råd)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til at hjælpe til med istandsættelse af daginstitutionens faciliteter (f.eks. på bestemte arbejdsdage)	☐	☐	☐	☐	☐
Forældre inviteres til at deltage i de daglige aktiviteter (tager f.eks. på ture ud af institutionen)	☐	☐	☐	☐	☐

Er børnehaven helt eller delvist en udflytterbørnehave eller skovbørnehave?

(Delvist kan f.eks. være, hvis børnegrupper/stuer på skift er i udflytter, og ikke er der hele tiden.)

☐ Udflytterbørnehave ☐ Skovbørnehave ☐ Ingen af delene

Har børnehaven egen legeplads/udeområde?

☐ Ja

☐ Nej

Hvis du tænker på den seneste uge, hvor mange dage vil børnene i børnehaven typisk have været på institutionens egen legeplads/udeområde?

Hvis du tænker på den seneste uge, hvor mange dage vil børnene i børnehaven typisk have været på en legeplads/udeområde eller anden udflugt uden for institutionens eget område?

Hvis institutionen har en udflytterbørnehave eller skovbørnehave, skal ture hertil ikke inkluderes.

I det følgende spørges ind til børnehavens praksis for mad.

Er der p.t. madordning i børnehaven?

☐ Ja ☐ Nej

Laves maden i børnehaven/børnehavedelen på stedet i institutionens eget køkken?

☐ Ja ☐ Nej

I hvilken grad tages der hensyn til forældrenes ønsker til børnenes mad i børnehaven/børnehavedelen? *Det kan f.eks. være, hvis forældre ønsker vegetarmad eller halalslagtet mad til deres barn eller ikke ønsker svinekød i maden.*

Slet ikke	I nogen grad	Hverken/eller	I høj grad	I meget høj grad
☐	☐	☐	☐	☐

Skal børnene i børnehaven/børnehavedelen derudover selv have mad med, fx til formiddags- og/eller eftermiddagsmad?

☐ Ja ☐ Nej

De næste spørgsmål handler om daginstitutionens fysiske rammer. Husk, hvis det er en aldersintegreret institution, skal du kun svare for børnehavedelen.

Har de [S8] børnegrupper hver især deres eget rum (stue), som benyttes til f.eks. leg, måltider m.m.?

☐ Ja ☐ Nej

Har børnehaven et særskilt fællesrum til fysisk udfoldelse og leg indendørs?

(Fx aktivitetsrum, kreativ leg, idrætsrum/sal og lignende)

☐ Ja ☐ Nej

De sidste spørgsmål handler om sammensætningen af børn og særlige tilbud i institutionen. Husk, hvis det er en aldersintegreret institution, skal du kun svare for børnehavedelen.

Hvor mange børn er to- eller flersprogede i børnehaven?

(TIP: Med tosproget menes, at en eller begge forældre taler et andet sprog end dansk)

Hvor mange børn i børnehaven har særlige behov, som du er bekendt med?

Det kan f.eks. være fysiske handicap eller særlige kognitive behov.

(TIP: tænkt på stuerne én af gangen. Hvor mange børn har særlige behov?)

Har jeres børnehave specialpladser til børn med særlige psykiske eller fysiske behov?

- ☐ Nej, vi har ikke specialpladser i børnehaven
- ☐ Ja, vi har en eller flere specialpladser i børnehaven ☐ Vi er udelukkende en institution med specialpladser

Har børnehaven en særlig ressourcetildeling fra kommunen, fordi den rummer pladser til børn med særlige behov?

Det kan være i form af støttetimer fra en talepædagog, fysioterapeut eller lignende.

- ☐ Ja ☐ Nej

Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på forældrenes økonomiske situation i din institution?

- ☐ Forældre til børn i min institution er i gennemsnit mere økonomisk velstillet end forældre til børn i resten af kommunen, hvor institutionen ligger
- ☐ Forældre til børn i min institution er i gennemsnit hverken mere eller mindre økonomisk velstillet end forældre til børn i resten af kommunen, hvor institutionen ligger
- ☐ Forældre til børn i min institution er i gennemsnit mindre økonomisk velstillet end forældre til børn i resten af kommunen, hvor institutionen ligger

I det følgende præsenteres du for en tænkt situation, som vi gerne vil bede dig forholde dig til.

- A 25.0% Michael skriver en e-mail og forklarer, at hans barn skal starte i børnehave om et halvt år. Michael forklarer i e-mailen, at hans barn er ~~udadreagerende~~ men ikke er blevet udredt af kommunens fagpersoner.
- B 25.0% Mohammed skriver en e-mail og forklarer, at hans barn skal starte i børnehave om et halvt år. Mohammed forklarer i e-mailen, at hans barn er ~~udadreagerende~~ men ikke er blevet udredt af kommunens fagpersoner.
- C 25.0% Michael skriver en e-mail og forklarer, at hans barn skal starte i børnehave om et halvt år. Michael forklarer i e-mailen, at hans barn er ~~udadreagerende~~ men ikke er blevet udredt af kommunens fagpersoner, fordi familien for kort tid siden har gennemgået en hård skilsmisse.
- D 25.0% Mohammed skriver en e-mail og forklarer, at hans barn skal starte i børnehave om et halvt år. Mohammed forklarer i e-mailen, at hans barn er ~~udadreagerende~~ men ikke er blevet udredt af kommunens fagpersoner, fordi familien for kort tid siden har gennemgået en hård skilsmisse.

Hvor enig er du i følgende muligheder:

(Du kan besvare spørgsmålet ved at markere et tal mellem 0 og 10).

	0 - Meget uenig	1	2	3	4	5 - Hverken enig eller uenig	6	7	8	9	10 - Meget enig	Ved ikke
Barnet kan umiddelbart optages i børnehaven, hvis der er en ledig plads	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faderen må sende mere information om barnet, før barnet kan komme i betragtning til en ledig plads	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barnet bør gennemgå en udredning af en kommunal fagperson, før barnet kan komme i betragtning til en ledig plads	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Som det allersidste vil vi gerne bede dig udfylde lidt baggrundsoplysninger om dig selv. Alle oplysninger behandles fortroligt.

Er du mand eller kvinde?

- ☐ Mand ☐ Kvinde
- ☐ Andet/ønsker ikke at svare

Angiv venligst din alder:

Ønsker du at modtage forskningsrapporten med resultaterne af undersøgelsen?

☐ Ja ☐ Nej

Angiv hvilken e-mail rapporten skal sendes til:

Appendiks 2: Multivariate regressionsmodeller

Tabel A1. OLS regressionsmodeller for strukturelle indikatorer (1)

	(1) Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagoger	(2) Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogmed- hjælpere	(3) Indmeldte børn/fuldtidsansatte pædagogiske assistenter	(4) Indmeldte børn/deltidsansatte pædagoger
Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
Private	-1.050996 (2.626693)	-7.617408** (3.449701)	5.624932 (9.659793)	-2.767800 (1.925350)
Selvejende	1.588736 (3.320589)	-0.230232 (4.613324)	2.013694 (10.35247)	-4.655330** (2.322326)
Procent børn tosproget	-0.0514989 (0.0592545)	-0.127292 (0.0860962)	-0.496631 (0.352621)	0.0177258 (0.0383293)
Procent børn særlige behov	-0.217847*** (0.0766485)	-0.137570 (0.119165)	0.125428 (0.430216)	0.00957948 (0.120266)
Åbningstimer	-0.136813 (0.164274)	-0.0357299 (0.307681)	-0.109799 (0.474984)	-0.215852 (0.226840)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	3.010900 (2.277970)	1.777126 (4.103553)	-12.95045 (8.853586)	-1.966615 (1.748927)
3.Forældre mindre velstil- let	7.312360** (3.446015)	-2.524692 (6.342713)	-5.123354 (9.611705)	-2.132042 (2.690602)
Børn indmeldt	0.175211*** (0.0551522)	0.249415*** (0.0786991)	0.425903** (0.160588)	0.161634*** (0.0477218)
Ressourcetil- deling	4.963586* (2.681703)	4.493020 (3.547266)	4.595641 (8.015105)	-1.899365 (1.475774)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	-0.000478367 (0.000752587)	-0.00275151* (0.00141039)	0.00164713 (0.00576553)	-0.00309331*** (0.000626860)

Befolknings- tæthed pr. 1000km ²	-0.239477 (0.431844)	1.514013* (0.890931)	1.617843 (1.467444)	1.933543*** (0.281875)
Socioøkon- omisk indeks	-4.678907 (7.336733)	-7.233277 (9.288993)	-56.94112 (35.88751)	-13.17499** (5.134121)
Månedlig takst for daginstituti- on 3-5 år	0.00332466 (0.00904282)	0.00941932 (0.00991021)	-0.0390863* (0.0193507)	0.00327242 (0.00600186)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	-0.417540 (0.670392)	-0.654110 (0.775343)	-0.162744 (1.016622)	1.450471*** (0.450206)
_cons	30.51161 (20.09019)	33.65394 (26.33657)	168.9993** (68.87679)	10.19482 (14.85841)
<i>N</i>	309	164	54	372
<i>R</i> ²	0.158	0.312	0.637	0.204
<i>F</i>	3.922729	6.729902	41.46054	33.38553
<i>p</i>	4.31388e-05	3.31910e-08	1.36031e-17	2.22543e-28
<i>N</i> _clust	82	66	36	85

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A2. OLS regressionsmodeller for strukturelle indikatorer (2)

	(5) Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogmedhjæl- pere	(6) Indmeldte børn/deltidsansatte pædagogiske assi- stenter	(7) Antal børn / perso- nale med anden uddannelse	(8) Antal børn / ledere
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	-9.603139*** (2.098183)	5.604853 (4.186299)	-16.87438 (10.02407)	-4.891091* (2.457112)
3.Selvejende	-6.707313** (2.604850)	12.55940 (8.067863)	-11.22617 (16.57963)	-5.435983** (2.592567)
Procent børn tosproget	-0.0228982 (0.0536695)	-0.100821 (0.118165)	0.0133847 (0.141772)	-0.0411647 (0.0588274)
Procent børn særlige behov	0.134239 (0.0991323)	-0.275029* (0.153142)	-0.421931 (0.391096)	-0.0423234 (0.123665)
Åbningstimer	0.235097*** (0.0739640)	-0.0869131 (0.230573)	0.539265 (0.328334)	0.0406277 (0.167033)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	-4.120954 (2.973687)	7.589439 (6.502422)	9.284717 (7.752003)	-0.295341 (2.081842)
3.Forældre mindre velstil- let	-2.942893 (3.930952)	11.50581* (6.570391)	2.041661 (13.76249)	4.447328 (3.895395)
Børn indmeldt	0.180833** (0.0696171)	0.593061*** (0.222990)	0.436391 (0.267377)	0.341838*** (0.0721788)
Ressourcetil- deling	-1.838242 (1.793537)	5.259323 (4.474150)	1.696675 (5.211434)	-0.456919 (1.989601)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	-0.000434235 (0.000807191)	-0.00107732 (0.00210306)	-0.00940182* (0.00480614)	0.00219427*** (0.000546848)
Befolknings- tæthed pr. 1000km2	-0.511423* (0.286146)	0.782194 (0.918751)	5.445379 (3.321203)	-0.644768** (0.289221)

Socioøkonomisk indeks	4.927858 (9.826360)	-18.42100 (15.15355)	-34.04173 (22.92985)	-1.870300 (6.685666)
Månedlig takst for daginstitution 3-5 år	0.00176863 (0.00759874)	0.0169507 (0.0139498)	-0.0112193 (0.0223679)	0.000246828 (0.00849201)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	0.588519 (0.501236)	0.680352 (0.929358)	3.452115** (1.598472)	0.510533 (0.520679)
_cons	-2.935916 (16.22684)	-12.09299 (32.57220)	-2.224431 (42.14659)	13.88362 (22.89140)
<i>N</i>	326	112	47	287
<i>R</i> ²	0.213	0.511	0.565	0.400
<i>F</i>	7.253692	2.570661	2.765171	15.04560
<i>p</i>	1.87585e-09	0.00560327	0.0100442	1.14018e-16
<i>N</i> _clust	81	63	30	78

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A3. OLS regressionsmodeller for strukturelle indikatorer (3)

	(6) Børnegrupper	(7) Antal vikarer seneste uge	(8) Dage med vikarer seneste uge
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	-0.0633136 (0.0865715)	-0.100453 (0.120137)	-0.390766* (0.202785)
3.Selvejende	0.230025 (0.152216)	-0.132770 (0.180288)	-0.439959* (0.257389)
Procent børn tosproget	0.00581594*** (0.00217466)	-0.000929059 (0.00219972)	0.00562035 (0.00406629)
Procent børn særlige behov	-0.00824354** (0.00340563)	0.00371845 (0.00898599)	0.0117915 (0.0106187)
Åbningstimer	0.00961601* (0.00515450)	0.0112759 (0.00817105)	0.0182880 (0.0164136)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	0.0955071 (0.0928043)	-0.0188819 (0.163604)	-0.0719735 (0.173131)
3.Forældre mindre velstillet	0.0531302 (0.182493)	-0.0274616 (0.179941)	-0.00800808 (0.292222)
Børn indmeldt	0.0385611*** (0.00277663)	0.00970581*** (0.00226535)	0.00858472** (0.00352730)
Ressourcetildeling	-0.0540123 (0.0986441)	-0.0258094 (0.103390)	-0.0599045 (0.169385)
0-5 årige * 1.000 indbyggere	-3.66371e-05 (3.67997e-05)	-1.11941e-05 (3.33715e-05)	-0.000101708 (6.64120e-05)
Befolkningstæthed pr. 1000km2	-0.0147716 (0.0159343)	0.0285160* (0.0149219)	-0.0371828 (0.0289061)
Socioøkonomisk indeks	0.304171 (0.304421)	-0.167200 (0.368236)	-1.543182** (0.687180)
Månedlig takst for daginstituti- on 3-5 år	6.83068e-05	-0.000103599	0.000210466

	(0.000346126)	(0.000355859)	(0.000680284)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	-0.0306042 (0.0201881)	0.00947880 (0.0241281)	0.0789520* (0.0470396)
_cons	0.341550 (0.807204)	0.770199 (0.728226)	0.574161 (1.587761)
<i>N</i>	417	288	417
<i>R</i> ²	0.651	0.135	0.082
<i>F</i>	19.02478	4.230652	4.930199
<i>p</i>	2.21193e-20	1.50441e-05	1.41919e-06
<i>N_clust</i>	85	83	85

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A4. Logistiske regressionsmodeller for strukturelle kvalitetsindikatorer

	(1) Fællesrum	(2) Eget rum	(3) Egen legeplads
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	0.850329* (0.472863)	-0.322713 (0.723430)	-9.157932 (.)
3.Selvejende	0.664412 (0.469275)	-1.522901** (0.762349)	-11.11186 (.)
Procent børn to- proget	0.0144220 (0.00893307)	0.0303739** (0.0121448)	0.144326 (.)
Procent børn særlige behov	-0.0255926 (0.0188304)	-0.000659082 (0.0274269)	0.113708 (.)
Åbningstimer	-0.0867662 (0.0744256)	0.0260108 (0.0273947)	-0.355057 (.)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hver- ken mere eller mindre velstillet	-0.315197 (0.438257)	0.124814 (0.471061)	-2.362950 (.)
3.Forældre mindre velstillet	0.562809 (0.778298)	0.649950 (1.259189)	0 (.)
Børn indmeldt	0.0199898*** (0.00587573)	0.0328582* (0.0184984)	0.231236 (.)
Ressourcetildeling	-0.317203 (0.454031)	0.360540 (0.585237)	-0.624469 (.)
0-5 årige * 1.000 indbyggere	0.000333227** (0.000151696)	-0.000391433 (0.000250973)	0 (.)
Befolkningstæthed pr. 1000km ²	-0.323111*** (0.0998587)	0.182398 (0.130015)	0 (.)
Socioøkonomisk indeks	-0.797096 (1.527061)	-0.346765 (2.632600)	0 (.)
Månedlig takst for	-0.00179928	-0.000936520	0

daginstitution 3-5 år	(0.00143851)	(0.00142488)	(.)
Børn af enlige for- sørgere pr. 100 0- 17 årige	-0.126545 (0.101274)	0.0604664 (0.148078)	0 (.)
_cons	10.94315** (4.376021)	0.0610694 (3.244203)	20.02588 (.)
<i>N</i>	196	196	33
<i>R</i> ²	0.149	0.177	0.385
chi2	51.96518	63.64146	.
p	2.85044e-06	2.67013e-08	.
N_clust	64	64	1

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A5. Fractional regressionsmodeller for strukturelle kvalitetsindikatorer

	(1) Andel medar- bejdere med 2- 4 dages ekstern efter- og vide- reudd.	(2) Andel medar- bejdere med min. 5 dages ekstern efter- og videreudd.	(3) Andel medar- bejdere med intern efter- og videreudd.	(4) Andel nyansat- te pædagogiske medarbejdere inden for 12 mån.	(5) Andel pædago- giske medar- bejdere stoppet inden for 12 mån.
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	0.230659 (0.220892)	-0.295656 (0.290103)	0.366032* (0.207862)	0.193959 (0.160502)	-0.00665733 (0.189971)
3.Selvejende	0.337703 (0.301980)	-0.265718 (0.233173)	0.342460 (0.208485)	0.0369511 (0.143448)	0.130899 (0.168706)
Procent børn tosproget	-0.0121246** (0.00550522)	0.0102183** (0.00399545)	0.00302836 (0.00619836)	0.00206743 (0.00237190)	0.00206164 (0.00406149)
Procent børn særlige behov	0.00996954 (0.0112843)	0.00941681 (0.00977706)	-0.00570971 (0.0102559)	0.00746357 (0.00695226)	0.00137477 (0.0111436)
Åbningstimer	-0.00361269 (0.0239917)	-0.00232963 (0.0119881)	-0.00389886 (0.0179550)	-0.0122483 (0.0110842)	-0.0146623* (0.00853755)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	-0.152232 (0.186951)	0.156694 (0.304822)	-0.231319 (0.199952)	-0.000639392 (0.150739)	0.0671293 (0.108500)
3.Forældre mindre velstil- let	0.477001 (0.307738)	-0.575409 (0.454815)	0.382114 (0.321399)	-0.218961 (0.222590)	0.145287 (0.250320)
Børn indmeldt	0.00321168 (0.00283248)	0.00144685 (0.00362900)	0.00984604*** (0.00275391)	-0.000636668 (0.00205346)	-0.00676699*** (0.00240467)

Ressourcetil- deling	0.126013 (0.182982)	0.0956705 (0.223048)	0.238626 (0.221468)	-0.0923696 (0.112407)	-0.146718 (0.125250)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	2.32356e-05 (8.59520e-05)	-0.000100809 (8.79843e-05)	2.68795e-05 (6.45778e-05)	0.000166380*** (4.31450e-05)	0.000127033*** (4.52719e-05)
Befolknings- tæthed pr. 1000km2	-0.00265711 (0.0391737)	-0.0830451** (0.0373882)	-0.0555975** (0.0274472)	-0.0385438** (0.0193273)	0.00747600 (0.0203213)
Socioøkono- misk indeks	-0.850020 (0.711152)	-0.351389 (0.837114)	-1.052792* (0.598454)	-0.232474 (0.555961)	-0.963770* (0.555886)
Månedlig takst for daginstitu- tion 3-5 år	0.00164775* (0.000959438)	0.000706792 (0.000839265)	-0.000396782 (0.000582074)	-0.000261877 (0.000411669)	-0.000391621 (0.000527037)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	0.0264556 (0.0521613)	0.000910765 (0.0628509)	0.0993537* (0.0509457)	-0.0548312* (0.0325471)	-0.00748229 (0.0354858)
_cons	-3.849498* (2.201790)	-2.984100 (1.910090)	-0.0801622 (1.665415)	0.662279 (1.039657)	0.773552 (1.079745)
N	279	280	285	414	416
R ²	0.018	0.024	0.032	0.009	0.014
Chi2	22.63831	86.81307	38.39237	30.67538	54.03395
p	0.0664156	1.51228e-12	0.000452452	0.00615329	1.26755e-06
N_clust	90	90	90	90	90

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A6. OLS regressionsmodeller for processuelle kvalitetsindikatorer (1)

	(1) Forældreindeks kommunikation	(2) Forældreindeks aktiviteter	(3) Forældreindeks indflydelse	(4) Antal dage på egen legeplads ud af fem dage
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	0.0395197 (0.0739374)	0.255471** (0.106272)	-0.126096 (0.101231)	-0.0273888 (0.0264769)
3.Selvejende	0.0487136 (0.0696314)	0.0315137 (0.0913730)	0.0609757 (0.118381)	0.0118923 (0.0112453)
Procent børn tosproget	-0.000817115 (0.00122702)	-0.00559735** (0.00272207)	-0.00386045** (0.00186924)	0.000192434 (0.000462783)
Procent børn særlige behov	0.00292212 (0.00378279)	0.00213876 (0.00493575)	0.00537025 (0.00376637)	0.00116303* (0.000655193)
Åbningstimer	0.000555810 (0.00362359)	-0.0104142* (0.00625783)	-0.00586148 (0.00576312)	0.000141222 (0.000459643)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	-0.0136307 (0.0664040)	0.120280 (0.0972446)	0.0202952 (0.126822)	-0.0158747 (0.0159619)
3.Forældre mindre velstil- let	-0.0846297 (0.111700)	-0.160464 (0.142635)	-0.244946 (0.202562)	-0.0288413 (0.0288936)
Børn indmeldt	0.000882607 (0.000768797)	-0.000813970 (0.00122837)	-0.000403531 (0.00177374)	0.000187803 (0.000205187)
Ressourcetil- deling	-0.0109021 (0.0501375)	0.0956416 (0.0834079)	-0.0415623 (0.0954518)	-0.00474394 (0.0107706)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	-1.87658e-05 (2.48177e-05)	-1.65556e-05 (4.07603e-05)	9.46524e-05** (3.71578e-05)	-2.13799e-06 (8.27006e-06)
Befolknings- tæthed pr. 1000km2	0.0121218 (0.0134201)	-0.0552054** (0.0225768)	-0.0854484*** (0.0209136)	0.00277940 (0.00207885)

Socioøkonomisk indeks	0.345583* (0.202360)	-0.115600 (0.259266)	0.911150** (0.437063)	0.123343 (0.0887419)
Månedlig takst for daginstitution 3-5 år	-6.74619e-05 (0.000194941)	-0.000603970* (0.000338611)	-0.000505414 (0.000407370)	-0.000141826 (0.000139065)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	-0.0255607* (0.0152455)	0.00983303 (0.0217547)	-0.0454786 (0.0305033)	-0.00941702 (0.0100715)
_cons	4.141982*** (0.432576)	5.088755*** (0.752612)	4.625807*** (0.848709)	5.246427*** (0.309234)
<i>N</i>	417	417	417	414
<i>R</i> ²	0.017	0.165	0.073	0.026
<i>F</i>	0.983276	13.74613	5.596403	2.978938
<i>p</i>	0.477375	2.78071e-16	1.73483e-07	0.000986031
<i>N</i> _clust	85	85	85	85

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A7. OLS regressionsmodeller for processuelle kvalitetsindikatorer (2)

	(5) Antal dage på ud- flugt ud af fem dage	(6) Hensyn til foræl- dres madønsker	(7) Procentdel af ledel- sens tid med bør- nene	(8) Procentdel af bør- nenes dag med stuens personale
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	0.511052*** (0.162355)	-0.311268 (0.245514)	17.46428*** (2.936309)	9.759416** (4.203797)
3.Selvejende	0.466321*** (0.167827)	-0.0732565 (0.363793)	6.088519* (3.143887)	7.705385* (4.369977)
Procent børn tosproget	-0.00191066 (0.00384447)	0.00908317 (0.00739753)	-0.0398419 (0.0754112)	0.0988870 (0.0844872)
Procent børn særlige behov	0.00735745 (0.00804336)	0.00417712 (0.00838793)	0.0974461 (0.112306)	0.0349756 (0.141018)
Åbningstimer	-0.0118267 (0.0116634)	-0.0172716* (0.0102742)	-0.156300 (0.293549)	-0.153096 (0.263555)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	-0.391706** (0.182224)	-0.0126528 (0.156333)	4.977186* (2.566315)	-0.467355 (4.043937)
3.Forældre mindre velstil- let	-0.203721 (0.306932)	-0.211399 (0.383333)	-7.805913* (4.156246)	-1.113525 (5.797750)
Børn indmeldt	0.00569380** (0.00243333)	0.00523098** (0.00226855)	-0.264288*** (0.0457629)	0.0347828 (0.0390691)
Ressourcetil- deling	-0.295476** (0.118747)	0.0427906 (0.197120)	-1.070807 (2.837413)	1.390130 (2.692979)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	7.92690e-05 (9.33838e-05)	8.64086e-05 (6.45856e-05)	0.00131858 (0.00117400)	-0.000269327 (0.00166153)
Befolknings- tæthed pr. 1000km2	-0.0185618 (0.0474228)	0.0474346 (0.0371567)	-0.124647 (0.463701)	2.139655*** (0.673688)

Socioøkonomisk indeks	-0.691921 (0.548362)	-1.106763 (0.699215)	17.87655 (11.04137)	28.69355** (11.38895)
Månedlig takst for daginstitution 3-5 år	0.000451610 (0.000509826)	0.000563861 (0.000817465)	-0.00298164 (0.0100582)	-0.0108724 (0.0108715)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	0.0229246 (0.0395371)	-0.00166200 (0.0548095)	-0.921689 (0.821619)	-1.039928 (0.852788)
_cons	1.750847 (1.117043)	3.848012** (1.449257)	46.18848* (24.26783)	57.78166** (26.44728)
<i>N</i>	417	196	395	417
<i>R</i> ²	0.074	0.126	0.307	0.079
<i>F</i>	3.526351	6.859424	15.29863	6.190533
<i>p</i>	0.000150551	2.99647e-08	1.74651e-17	2.84311e-08
<i>N</i> _clust	85	64	84	85

Note: Standardfejl klynggerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A8. Logistiske regressionsmodeller for processuelle kvalitetsindikatorer

	(1) Madordning	(2) Eget køkken	(3) Udflyt- ter/skovbørnehave	(4) Specialpladser
1.Kommunal	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Private	-0.549137** (0.271421)	0.585475 (0.508775)	1.520847*** (0.438715)	-1.499213* (0.795128)
3.Selvejende	-0.925973*** (0.351391)	0.213557 (0.403118)	0.822682* (0.434908)	0.383567 (0.526583)
Procent børn tosproget	0.00886194 (0.00638224)	0.0131420 (0.0101866)	-0.0386688*** (0.0120536)	-0.0133471 (0.0231508)
Procent børn særlige behov	-0.00223595 (0.0103107)	-0.00531010 (0.0227340)	0.0287274 (0.0234124)	0.0230322 (0.0214214)
Åbningstimer	0.0358137* (0.0198015)	0.0240801 (0.0279283)	0.0299188 (0.0201336)	0.0959494 (0.0945768)
1.Forældre mere velstillet	0 (.)	0 (.)	0 (.)	0 (.)
2.Forældre hverken mere eller mindre velstillet	-0.686414** (0.281038)	-0.543305 (0.466598)	-0.190277 (0.382206)	-0.653567 (0.460113)
3.Forældre mindre velstil- let	-0.543848 (0.363601)	-0.514082 (0.805235)	0.593166 (0.504109)	-0.437529 (0.861083)
Børn indmeldt	0.00491210 (0.00391932)	0.00342983 (0.0103411)	0.00682121 (0.00523818)	-0.00393749 (0.00963169)
Ressourcetil- deling	0.102168 (0.215808)	0.183714 (0.487679)	-0.0417553 (0.368787)	2.186820*** (0.487084)
0-5 årige * 1.000 indby- ggere	0.000385768*** (0.000117552)	-0.00101547*** (0.000299121)	0.000250121 (0.000178775)	-0.000245778 (0.000176385)
Befolknings- tæthed pr. 1000km2	0.121531** (0.0479112)	0.823550*** (0.181476)	-0.000603345 (0.0996152)	0.154813** (0.0637466)
Socioøkono-	-0.183071	1.978507	0.408098	0.999481

misk indeks	(1.158210)	(2.365600)	(1.189016)	(1.793026)
Månedlig takst for daginstitution 3-5 år	0.00199864 (0.00139752)	0.00102104 (0.00404146)	0.00113766 (0.00145638)	-0.00182920 (0.00248970)
Børn af enlige forsørgere pr. 100 0-17 årige	-0.166795** (0.0809861)	-0.242875 (0.206708)	-0.0300225 (0.100831)	0.200054 (0.150997)
_cons	-2.366392 (2.908822)	1.166499 (6.438953)	-6.511661** (2.998774)	-9.563482 (7.653846)
<i>N</i>	417	196	417	417
<i>R</i> ²	0.124	0.160	0.095	0.246
Chi2	113.4360	47.34956	66.30354	48.83489
<i>p</i>	1.20301e-17	1.68354e-05	8.94418e-09	9.55532e-06
<i>N</i> _clust	85	64	85	85

Note: Standardfejl klyngerobuste på kommuneniveau i parenteser. Ustandardiserede regressionskoefficienter angivet.

* $p < .10$, ** $p < .05$, *** $p < .01$

Tabel A9. Deskriptiv sammenligning af kontrolvariable fra survey på tværs af ejerskab

Kontrolvariable fra survey	Kommunale		Selvejende		Private	
	<i>Gen. snit</i> (<i>Std. afv. </i>)	<i>N</i>	<i>Gen. snit</i> (<i>Std. afv. </i>)	<i>N</i>	<i>Gen. snit</i> (<i>Std. afv. </i>)	<i>N</i>
Procent to- eller flersprogede børn	19,94 (20,84)	192	19,54 (19,76)	111	12,89 (19,64)	169
Procent børn med særlige behov	10,08 (9,53)	192	12,24 (16,34)	113	8,52 (7,98)	171
Åbningstimer	51,57 (5,41)	232	51,01 (2,64)	129	51,05 (5,95)	194
Forældres økonomiske situation (referencekategori 1 = mere velstillet, 2 = hverken mere eller mindre velstillet, 3 = mindre velstillet)	1,97 (0,66)	191	1,84 (0,68)	112	1,85 (0,47)	171
Indmeldte børn	61,64 (33,20)	231	54,06 (32,85)	128	37,61 (18,24)	194
Ressourcetildeling til pladser for børn med særlige behov (1 =ja/0 = nej)	0,47 (0,50)	178	0,43 (0,50)	99	0,24 (0,43)	147